പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭ

എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി
(2023-2026)

പന്ത്രണ്ടാമത് റിപ്പോർട്ട്

[സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിന്റെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിതവിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച്]

(2024 ഫെബ്രുവരി 15-ാം തീയതി സഭയിൽ സമർപ്പിച്ചത്)

കേരള നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ്
തിരുവനന്തപുരം
2024

പതിനഞ്ചാം കേരള നിയമസഭ

എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി
(2023-2026)

പന്ത്രണ്ടാമത് റിപ്പോർട്ട്

[സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിന്റെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിതവിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച്]

(2024 ഫെബ്രുവരി 15-ാം തീയതി സഭയിൽ സമർപ്പിച്ചത്)

ഉള്ളടക്കം

പേജ്

സമിതിയുടെ ഘടന	:	v
മുഖവുര	:	vii
റിപ്പോർട്ട്	:	1

എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി (2023-2026)

ഘടന

<u>അദ്ധ്യക്ഷ</u>

ശ്രീമതി കെ. കെ. ശൈലജ ടീച്ചർ

<u>അംഗങ്ങൾ</u>

ശ്രീ. ആന്റണി രാജു

ശ്രീ. കെ. ബാബു (തൃപ്പൂണിത്തുറ)

ശ്രീ. പി. പി. ചിത്തരഞ്ജൻ

ശ്രീ. ജി. എസ്. ജയലാൽ

ശ്രീ. കോവൂർ കുഞ്ഞുമോൻ

ശ്രീ. എം. എം. മണി

ശ്രീ. മുരളി പെരുനെല്ലി

ശ്രീ. തിരുവഞ്ചൂർ രാധാകൃഷ്ണൻ

ശ്രീ. പി. ടി. എ. റഹീം

ശ്രീ. എൻ. ഷംസുദ്ദീൻ

<u>നിയമസഭാ സെക്രട്ടേറിയറ്റ്</u>

ശ്രീ. ഷാജി സി. ബേബി, സെക്രട്ടറി ഇൻ-ചാർജ്ജ്

ശ്രീമതി ഷബാന അഞ്ജും, ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി

ശ്രീ. ഷാജി ആർ., ഡെപ്യൂട്ടി സെക്രട്ടറി

ശ്രീ. വിനോദ്കുമാർ എം.കെ., അണ്ടർ സെക്രട്ടറി

മുഖവുര

എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി (2023-2026) യുടെ അദ്ധ്യക്ഷയായ ഞാൻ സമിതി അധികാരപ്പെടുത്തിയതനുസരിച്ച് സമിതിയുടെ പന്ത്രണ്ടാമത് റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുന്നു.

സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാംസ്കാരികകാര്യത്തിന്റെ ഉന്നമനം കണക്കിലെടുത്ത് ധനാഭ്യർത്ഥന നം. XVII-ൻ കീഴിലുള്ള മേജർ ഹെഡ് 2202, 2205 എന്നിവയിൽ സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിന്റെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച് സമിതി പഠനം നടത്തുകയുണ്ടായി. പ്രസ്തുത പഠനത്തിന്റെ ഭാഗമായി വകുപ്പിൽ നിന്നും വിവരങ്ങൾ ശേഖരിക്കുകയും വിവിധ യോഗങ്ങളിൽ ഈ വിഷയം പരിഗണിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത പഠനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സമിതി എത്തിച്ചേർന്ന നിഗമനങ്ങളും ശിപാർശകളും ഉൾക്കൊള്ളിച്ച് തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ളതാണ് ഈ റിപ്പോർട്ട്.

2024 ഫെബ്രുവരി മാസം 13-ാം തീയതി ചേർന്ന സമിതിയോഗത്തിൽ ഈ റിപ്പോർട്ട് അംഗീകരിച്ചു.

കെ. കെ. ശൈലജ ടീച്ചർ,
അദ്ധ്യക്ഷ,
എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി.

തിരുവനന്തപുരം,
2024 ഫെബ്രുവരി 15.

റിപ്പോർട്ട്

സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിന്റെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച്

1. അറബിക്കടലിനും സഹ്യപർവ്വതത്തിനുമിടയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന കേരളം ഒട്ടേറെ സവിശേഷതകൾ കൊണ്ട് ഇൻഡ്യയിലെ മറ്റ് സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്ന് വേറിട്ടു നിൽക്കുന്നു. പൗരാണിക ചരിത്രവും നൂറ്റാണ്ടുകൾ പഴക്കമുള്ള വിദേശ വ്യാപാര ബന്ധവും കലാസാഹിത്യരംഗങ്ങളിൽ സുദീർഘമായ പാരമ്പര്യവും നമ്മുടെ സംസ്ഥാനത്തിനുണ്ട്. പുരാതനകാലം മുതൽ ലോകത്തെ പ്രധാന വാണിജ്യ കേന്ദ്രങ്ങളായിരുന്ന പോർച്ചുഗൽ, ബ്രിട്ടൻ എന്നീ രാജ്യങ്ങൾക്ക് സംസ്ഥാനത്തെ നാട്ടുരാജ്യങ്ങളുമായുണ്ടായിരുന്ന ശക്തമായ വ്യാപാര-വാണിജ്യ ബന്ധങ്ങൾ സാംസ്കാരിക വിനിമയങ്ങൾക്കും തദ്വാര സാംസ്കാരിക പുരോഗതിക്കും കാരണമായിത്തീർന്നു. നൂറ്റാണ്ടുകളിലൂടെ കൈമാറിവന്ന കലാ പൈതൃകങ്ങളുടെ ജീവസ്സുറ്റ ശേഷിപ്പുകളും ഗോത്ര സംസ്കാരങ്ങളിലൂടെ പകർന്നു നൽകപ്പെട്ട എണ്ണമറ്റ അറിവുകളും നമ്മുടെ സാംസ്കാരിക ചരിത്രത്തിൽ തനതായ ഇടം നേടിയിട്ടുണ്ട്. രാജ്യത്തെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന സാക്ഷരതയുള്ള സംസ്ഥാനമായ കേരളം സാമൂഹിക നീതി, സ്ത്രീ - പുരുഷ സമത്വം, ആരോഗ്യ നിലവാരം തുടങ്ങി ഒട്ടനവധി രംഗങ്ങളിലും മുന്നിലാണ്. വൈവിധ്യമാർന്ന സംസ്കാരങ്ങളാൽ സമ്പന്നമായ കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക പൈതൃകം കാത്തുസൂക്ഷിക്കുവാൻ വേണ്ടി രൂപീകൃതമായ ഒരു സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പും നമുക്കുണ്ട്.

2. സാംസ്കാരികകാര്യത്തിന്റെ ഉന്നമനം കണക്കിലെടുത്ത് എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി (2011-14) ധനാഭ്യർത്ഥന നം. XVII-ൻ കീഴിലുള്ള മേജർഹെഡ് 2202, 2205 എന്നിവയിൽ സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിന്റെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച് പഠനം നടത്തുവാൻ തീരുമാനിച്ചു. തുടർന്ന് സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിൽ നിന്നും പ്രാഥമിക വിവര റിപ്പോർട്ട് ലഭ്യമാക്കി ആയതിൻെറ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തയ്യാറാക്കിയ ചോദ്യാവലിയിന്മേൽ വകുപ്പിൽ നിന്നും മറുപടി ലഭ്യമാക്കുകയും ചെയ്തു. പഠനത്തിന്റെ ഭാഗമായി സമിതി നിരവധി യോഗങ്ങൾ ചേരുകയും ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം, സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം എന്നിവ സംബന്ധിച്ച് ചർച്ച

നടത്തുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത പഠനത്തിന്റെയും ലഭ്യമായ രേഖകളുടെ വിശകലനത്തിന്റെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ തയ്യാറാക്കിയ നിർദ്ദേശങ്ങളും ശിപാർശകളുമാണ് ഈ റിപ്പോർട്ടിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുള്ളത്.

കേരള സംസ്ഥാന പുരാരേഖാ വകുപ്പ്

3. 1962-ൽ ഒരു സ്വതന്ത്ര വകുപ്പായി നിലവിൽ വന്ന സംസ്ഥാന പുരാരേഖാ വകുപ്പ്, സംസ്ഥാനത്തിന്റെയും വിവിധ വകുപ്പുകളുടെയും സ്ഥിരമൂല്യമുള്ള പ്രചാരത്തിലില്ലാത്ത രേഖകളുടെ സൂക്ഷിപ്പുകാരായാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. ആർക്കൈവ്സ് ഡയറക്ടർ ആണ് വകുപ്പധ്യക്ഷൻ. പൈതൃക സ്വത്തായി നമുക്ക് കിട്ടിയ പഴയ തിരുവിതാംകൂർ, കൊച്ചി, മലബാർ രേഖകളുടെയും കേരളപ്പിറവിക്ക് ശേഷമുള്ള സർക്കാർ രേഖകളുടെയും സംസ്ഥാനത്ത് തീർപ്പുകൽപ്പിച്ച മറ്റ് പൊതുരേഖകളുടെയും സമാഹാരം, സംഭരണം, സംരക്ഷണം, ഭരണനിർവ്വഹണം, ചരിത്ര-സാംസ്കാരികപഠനം തുടങ്ങിയവ ലക്ഷ്യമിട്ടാണ് പുരാരേഖാ വകുപ്പ് രൂപീകരിച്ചത്. സംസ്ഥാന സെക്രട്ടേറിയറ്റ് സെല്ലാർ, തമിഴ്നാട് ആർക്കൈവ്സ്, സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ വകുപ്പുകൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽ നിന്നും ഏറ്റെടുത്ത രേഖകളാണ് വകുപ്പിന്റെ ഡയറക്ടറേറ്റിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത്.

4. തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാർ തങ്ങളുടെ ഭരണകാര്യ രേഖകൾ ഭാവി തലമുറയ്ക്കായി സൂക്ഷിക്കുവാൻ 1887-ൽ തിരുവനന്തപുരം കോട്ടയ്ക്കകത്ത് ഹുസൂർ സെൻട്രൽ വെർണാക്കുലർ റെക്കോർഡ്സ് എന്ന പേരിൽ സ്ഥാപിച്ച രേഖാസൂക്ഷിപ്പ് ഗൃഹമാണ് കേരളപ്പിറവിയ്ക്കുശേഷം തിരുവനന്തപുരം സെൻട്രൽ ആർക്കൈവ്സ് എന്ന പേരിൽ സംസ്ഥാന ആർക്കൈവ്സ് വകുപ്പിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ മേഖലാ ഓഫീസായി പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്നത്. തിരുവിതാംകൂർ സംസ്ഥാനത്തിന്റെയും ശ്രീപദ്മനാഭസ്വാമി ക്ഷേത്രത്തിന്റെയും ചരിത്രത്തിലേക്ക് വെളിച്ചം വീശുന്ന ഒരു കോടിയിൽപ്പരം വരുന്ന താളിയോല രേഖകളും മറ്റ് പേപ്പർ റെക്കോർഡുകളുമാണ് സെൻട്രൽ ആർക്കൈവ്സിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നത്.

5. സംസ്ഥാന പുരാരേഖാവകുപ്പിന് കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവ താഴെപ്പറയും പ്രകാരമാണ്.

വർഷം	അനുവദിച്ച തുക (ലക്ഷത്തിൽ)		ചെലവഴിച്ച തുക (ലക്ഷത്തിൽ)	
	പദ്ധതി	പദ്ധതിയേതരം	പദ്ധതി	പദ്ധതിയേതരം
2020-21	1630	719.51	879.483	624.480
2021-22	1575	891.75	740.295	961.297
2022-23	1685	1068.78	624.23	756.73

വകുപ്പിൻെറ കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം പരിശോധിച്ചതിൽ, 2020-21 വർഷം അനുവദിച്ച തുകയിൽ ഏകദേശം 63% തുകയും (പദ്ധതി/പദ്ധതിയേതരം) 2021-22-ൽ 68% തുകയും 2022-23-ൽ 50% തുകയും വിനിയോഗിച്ചതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **വരും വർഷങ്ങളിൽ പദ്ധതി/ പദ്ധതിയേതര വിഹിതമായി ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക പൂർണ്ണമായും അതേ ആവശ്യത്തിന് തന്നെ വിനിയോഗിക്കുന്നതിന് വകുപ്പ് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ ചെലുത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

6. സംസ്ഥാനത്തെ വിവിധ വകുപ്പുകൾ, ജില്ലാ കളക്ടറേറ്റുകൾ, വിവിധ കോടതികൾ, പൊതു /സ്വകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിലെ തീർപ്പു കൽപ്പിച്ച പൊതുരേഖകൾ മൂല്യനിർണയം നടത്തി സംരക്ഷണത്തിനായി ഏറ്റെടുക്കുക എന്നതാണ് വകുപ്പിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട കർത്തവ്യം. ഇത് സ്ഥിരമായതും, തുടർ സ്വഭാവമുള്ളതുമായ പ്രവൃത്തിയാണ്. എന്നാൽ ഈ പ്രവൃത്തികൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് മതിയായ ജീവനക്കാർ വകുപ്പിൽ ഇല്ല എന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ഒന്നാം ഗ്രേഡ് അസിസ്റ്റന്റ് ആർക്കൈവിസ്റ്റുമാരാണ് ഉത്തരവാദപ്പെട്ട ഈ ജോലി നിർവ്വഹിച്ചു വരുന്നത്. വകുപ്പിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതും സംരക്ഷണത്തിനായി ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ രേഖകളുടെ റഫറൻസ് മീഡിയ തയ്യാറാക്കേണ്ടത് രേഖകളുടെ കൃത്യമായ സംരക്ഷണത്തിനും ഗവേഷണത്തിനും ഭരണ നിർവഹണ നടപടികൾക്കും അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. വിവിധ വകുപ്പുകളിൽ തീർപ്പാക്കപ്പെട്ട റിക്കോർഡുകൾ മൂല്യനിർണയം നടത്തി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിന് വകുപ്പിൽ കൂടുതൽ ജീവനക്കാരുടെ സേവനം വേണ്ടിവരുമെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ, **വകുപ്പിൻെറ സുഗമമായ നടത്തിപ്പിന് ഒന്നാം ഗ്രേഡ് അസിസ്റ്റന്റ് ആർക്കൈവിസ്റ്റുമാരുടെ**

തസ്തിക സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

7. വകുപ്പിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതും ദിനംപ്രതി ഏറ്റെടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതുമായ റിക്കോർഡുകളുടെ സമയബന്ധിതമായ ശാസ്ത്രീയ സംരക്ഷണ പ്രക്രിയകളാണ് വകുപ്പിന്റെ മറ്റൊരു പ്രധാന ധർമ്മം. റിക്കാർഡുകളുടെ ഫ്യൂമിഗേഷൻ, ഡി-അസിഡിഫിക്കേഷൻ, മെന്റിംഗ്, ബയന്റിംഗ് തുടങ്ങിയ ജോലികൾക്ക് ആവശ്യമായ സാധനങ്ങളും രാസവസ്തുക്കളും കൃത്യമായി ലഭിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും പലപ്പോഴും അവയുടെ ദൗർലഭ്യം ഉണ്ടാകാറുണ്ടെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ, കൺസർവേഷൻ ജോലികളെ ബാധിക്കാതിരിക്കാൻ അതിനാവശ്യമായ സാധനസാമഗ്രികളുടെ ലഭ്യത കൃത്യമായി ഉറപ്പുവരുത്താനും ഫ്യൂമിഗേഷൻ, ഡി-അസിഡിഫിക്കേഷൻ, മെന്റിംഗ്, ബയന്റിംഗ് ജോലികൾക്ക് ആവശ്യമായ രാസവസ്തുക്കൾ യഥാസമയം ലഭ്യമാക്കുവാനും ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

8. വകുപ്പ് ഏറ്റെടുക്കുന്ന റിക്കോർഡുകൾ സൂക്ഷിക്കുവാനുള്ള സ്ഥല പരിമിതിയാണ് വകുപ്പ് അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന ഏറ്റവും വലിയ പ്രശ്നം. 1962-ൽ വകുപ്പ് ആരംഭിച്ചപ്പോഴുണ്ടായിരുന്ന മൂന്ന് റീജിയണൽ ഓഫീസുകൾ മാത്രമാണ് ഇപ്പോഴും നിലവിലുള്ളത്. പഴയ തിരുവിതാംകൂർ, കൊച്ചി, മലബാർ രേഖകളുടെ സംഭരണത്തോടെ ഈ മൂന്ന് മേഖലാ ഓഫീസുകളും അന്ന് തന്നെ നിറഞ്ഞിരുന്നു. എങ്കിലും സംസ്ഥാന രൂപീകരണത്തിനുശേഷം ഏറ്റെടുത്ത റിക്കോർഡുകൾ കൂടുതലും ഈ ഓഫീസുകളിലും വകുപ്പിന്റെ ഡയറക്ടറേറ്റിലും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **സംരക്ഷണത്തിനായി പുരാരേഖാവകുപ്പ് ഏറ്റെടുക്കുന്ന റെക്കോർഡുകൾ സൂക്ഷിക്കുവാൻ മതിയായ സ്ഥലസൗകര്യം അനുവദിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

9. ജില്ലാ ഓഫീസുകൾ രൂപീകരിക്കണമെന്നത് വകുപ്പിന്റെ അനേക വർഷങ്ങളായുള്ള ആവശ്യമാണ്. ചരിത്ര പ്രാധാന്യമുള്ള രേഖകൾ യഥാസമയം ഏറ്റെടുക്കുവാനും സംരക്ഷിക്കുവാനുമായി വകുപ്പിനു കീഴിൽ അഞ്ച് ജില്ലാ ഹെറിറ്റേജ്

സെന്ററുകൾ അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ, വൈക്കം സത്യാഗ്രഹം സ്മാരക ഗാന്ധി മ്യൂസിയം, പാം ലീഫ് മ്യൂസിയം എന്നിവയും വകുപ്പിന് കീഴിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ടി സെന്ററുകൾ ജില്ലാ ഓഫീസുകളുടെ ഗണത്തിൽപ്പെടുന്നവയല്ല. ജില്ലാ ഓഫീസുകളും ആവശ്യമായ ജീവനക്കാരും ലഭ്യമായാൽ മാത്രമേ സംസ്ഥാനത്ത് തീർപ്പു കൽപ്പിക്കുന്ന പൊതുരേഖകളും മറ്റും യഥാസമയം ഏറ്റെടുക്കുവാനും സംരക്ഷിക്കുവാനും കഴിയൂ എന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **എല്ലാ ജില്ലകളിലും പുരാരേഖാ വകുപ്പിന്റെ ജില്ലാതല ഓഫീസുകൾ സ്ഥാപിക്കുവാനും അതിലേക്കാവശ്യമായ തസ്തിക സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

10. തിരുവനന്തപുരത്ത് ദേശീയ നിലവാരത്തിലുള്ള ഒരു സ്വാതന്ത്ര്യസമര ചരിത്ര മ്യൂസിയം സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് വിശദമായ പദ്ധതി രേഖ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ മ്യൂസിയം സ്ഥാപിക്കുന്നതിന് അനുയോജ്യമായ സ്ഥലം ഇതുവരെയും കണ്ടെത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് സ്വാതന്ത്ര്യസമരചരിത്ര മ്യൂസിയം നിർമ്മിക്കുന്നതിനനുയോജ്യമായ സ്ഥലം ലഭ്യമാക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് റവന്യൂ വകുപ്പിനോട് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

11. സ്കൂൾ വിദ്യാർഥികളിൽ ചരിത്രാവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനും അവരവരുടെ വീടുകളിലെ ചരിത്ര മൂല്യമുള്ള രേഖകളും മറ്റും കണ്ടെത്തി സംരക്ഷിക്കുവാനും സൂക്ഷിക്കുവാനുമായി സർക്കാർ സ്കൂളുകളിൽ ആരംഭിച്ച പദ്ധതിയാണ് ഹെറിറ്റേജ് ക്ലബ്. സർക്കാർ ആവിഷ്കരിച്ച ഈ പദ്ധതിയുടെ നോഡൽ ഏജൻസി സംസ്ഥാന പുരാരേഖാ വകുപ്പ് ആണ്. ചരിത്രത്തെക്കുറിച്ച് കുട്ടികൾക്കിടയിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുക വഴി കുട്ടികളിൽ ചരിത്ര ബോധത്തിന്റെ ആവശ്യകത മനസ്സിലാക്കി കൊടുക്കുകയാണ് ക്ലബ്ബ് ചെയ്യുന്നത്. ചരിത്രം, സംസ്കാരം, ചരിത്രപരമായ സൂക്ഷിപ്പുകൾ തുടങ്ങിയ പൈതൃക സമ്പത്ത് സംരക്ഷിക്കുന്നതിൽ ഹെറിറ്റേജ് ക്ലബ്ബുകൾക്ക് ഗണ്യമായ പങ്ക് വഹിക്കാൻ കഴിയുമെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. ചരിത്രരേഖകൾ സംരക്ഷിക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് യുവജനങ്ങൾക്കിടയിൽ അവബോധം വളർത്താനും ക്ലബ്ബുകൾ സഹായിക്കും. ഓരോ ജില്ലയിലെയും തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട സ്കൂളിന് ഇരുപതിനായിരം

രൂപയുടെ ഗ്രാന്റ്, പൈതൃക പുരസ്കാരം, ചരിത്ര പ്രശ്നോത്തരി, പൈതൃക പഠനയാത്രകൾ, ചരിത്ര പ്രദർശനം, പൈതൃക ക്യാമ്പ്, ഔദ്യോഗിക ഭാഷയായ മലയാളം പ്രചരിപ്പിക്കൽ, ആർക്കൈവ്സ് സന്ദർശനം എന്നിവയാണ് സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്കായി വകുപ്പ് ആരംഭിച്ച പദ്ധതികളെന്നും എന്നാൽ സ്കൂളുകളിൽ ഇതിന് വേണ്ടത്ര പ്രചാരണം നൽകുന്നില്ല എന്നതും സമിതിയുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ആയതിനാൽ **വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് സ്കൂളുകളിലെ ഹെറിറ്റേജ് ക്ലബ്ബുകളുടെ പ്രവർത്തനം വിപുലപ്പെടുത്തുവാനും പുരാരേഖാ വകുപ്പ് സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്കായി ആരംഭിച്ച പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കുവാനും ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

12. പുരാരേഖകളുടെ ശേഖരം മികവോടെ സംരക്ഷിക്കുക എന്ന വകുപ്പിന്റെ മറ്റൊരു പ്രധാന ഉത്തരവാദിത്തം നിറവേറ്റുന്നതിനായി നടപ്പിലാക്കിയ പുതിയ സംരംഭമാണ് കമ്മ്യൂണിറ്റി ആർക്കൈവ്സ്. ഇതിലൂടെ പുരാരേഖകളുടെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് സാധാരണക്കാർക്ക് അറിവ് പകരാൻ കഴിയുമെന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. കൂടാതെ, പ്രാദേശിക സർവ്വേകൾ നടത്തി കൂടുതൽ രേഖകൾ കണ്ടെത്താനും അവ കണ്ടെത്തിയ ഇടത്തുതന്നെ സംരക്ഷിക്കുകയോ പരിപാലിക്കുകയോ ചെയ്യുവാനും ഉടമസ്ഥർക്ക് സമ്മതമാണെങ്കിൽ അവ ഏറ്റെടുത്ത് സംരക്ഷിക്കുവാനും കമ്മ്യൂണിറ്റി ആർക്കൈവ്സ് പദ്ധതിയിലൂടെ കഴിയും. ഇതു മൂലം അമൂല്യമായ ചരിത്രരേഖകൾ നശിച്ചുപോകാതെ കണ്ടെടുത്ത് സംരക്ഷിക്കുമെന്ന് ഉറപ്പാക്കാനാകുമെന്നും സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. **ആയതിനാൽ കമ്മ്യൂണിറ്റി ആർക്കൈവ്സ് പദ്ധതി പ്രാദേശിക തലത്തിൽ കൂടുതൽ പ്രാധാന്യത്തോടെ നടപ്പിലാക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

13. കാലത്തിന്റെ ഇടനാഴിയിലൂടെ മനുഷ്യൻ നടത്തിയിട്ടുള്ള സുദീർഘമായ യാത്രയുടെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തലുകളാണ് ആർക്കൈവ്സിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള ചരിത്ര രേഖകൾ. ചരിത്രത്തിന്റെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും ഈടുവെയ്പ്പുകളെ കണ്ടെത്തി സംരക്ഷിച്ച് സൂക്ഷിക്കുക എന്ന സാംസ്കാരിക ദൗത്യമാണ് ആർക്കൈവ്സുകൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. ഇതിനായി അസിസ്റ്റന്റ് കൺസർവേഷൻ ഓഫീസർമാർക്കും കൺസർവേഷൻ ട്രെയിനിമാർക്കും കാലാകാലങ്ങളിൽ വകുപ്പിൽ പരിശീലനം

നൽകേണ്ടതുണ്ടെന്നും കോവിഡിന് മുമ്പ് ഇവർക്ക് പരിശീലനം നൽകിയിരുന്നതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **പുരാരേഖാ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മാറ്റ് കൂട്ടുവാൻ വേണ്ടി അസിസ്റ്റന്റ് കൺസർവേഷൻ ഓഫീസർമാർക്കും കൺസർവേഷൻ ട്രെയിനിമാർക്കും തുടർന്നും സമയാസമയങ്ങളിൽ പരിശീലനം നൽകുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

14. പൊതുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ പുരാരേഖകൾ സംരക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി **ചരിത്ര സെമിനാർ, വർക്ക് ഷോപ്പുകൾ, ചരിത്രരേഖകളുടെ പ്രദർശനം, ചരിത്ര സംബന്ധമായ ക്വിസ് മത്സരങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി അതത് പഞ്ചായത്തുകളിലും കോർപ്പറേഷനുകളിലും മുനിസിപ്പാലിറ്റികളിലും സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

15. കേരളവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് വിദേശങ്ങളിലും ഇതര സംസ്ഥാനങ്ങളിലുമുള്ള പുരാരേഖകൾ കണ്ടെത്തി സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും പഠന ഗവേഷണത്തിനുമായി കാര്യവട്ടം ക്യാമ്പസിൽ അന്താരാഷ്ട്ര ആർക്കൈവ്സ് ആൻഡ് ഹെറിറ്റേജ് സെന്റർ സ്ഥാപിക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതായും അതിനായി ക്യാമ്പസിനുള്ളിൽ ഒരേക്കർ സ്ഥലം അനുവദിച്ചിട്ടുള്ളതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ, കാര്യവട്ടത്ത് അന്താരാഷ്ട്ര പുരാരേഖാ പഠനകേന്ദ്രം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികളുടെ വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

<u>കേരള സംസ്ഥാന പുരാവസ്തു വകുപ്പ്</u>

16. സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിന്റെ കീഴിൽ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്ന പുരാവസ്തുവകുപ്പ് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക പൈതൃക സംരക്ഷണ മേഖലയിൽ ബൃഹത്തായ വികസന പരിപാടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്ത് നടപ്പിലാക്കി വരികയാണ്. 1962-ലാണ് കേരള സംസ്ഥാന പുരാവസ്തു വകുപ്പ് രൂപീകരിച്ചത്. വിവിധ സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്ന്

കണ്ടെടുത്തിട്ടുള്ള ശിലാരേഖകളും ചെപ്പേടുകളും മറ്റും പകർത്തിയെടുത്ത് വാല്യങ്ങളായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുക, ഉത്ഖനനം, പര്യവേക്ഷണം എന്നിവ നടത്തുക, ബി.സി. 200 മുതൽ കേരളത്തിലങ്ങോളമിങ്ങോളം ചിതറിക്കിടക്കുന്ന ചരിത്രസ്മാരകങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുക തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളാണ് ഈ വകുപ്പിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തനമേഖലകളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നത്.

<u>**വകുപ്പിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു :**</u>

1. പൗരാണിക പ്രാധാന്യമുള്ള പ്രദേശങ്ങളും കെട്ടിടങ്ങളും സംരക്ഷിത സ്മാരകങ്ങളായി പ്രഖ്യാപിക്കുക, നിലവിലുള്ള സ്മാരകങ്ങളുടെ സംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുക.

2.സംരക്ഷിത സ്മാരകങ്ങളെക്കുറിച്ചും അവയെ നിലനിർത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ ക്കുറിച്ചും പൊതുജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പി ക്കുക.

3. പുരാതന ചുവർ ചിത്രങ്ങളും ഓയിൽ പെയിന്റിങ്ങുകളും കേടുവരാതെ ശാസ്ത്രീയമായി സംരക്ഷിക്കുക; ഇത്തരം പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മറ്റു വകുപ്പുകൾക്കും സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും ആവശ്യമായ സാങ്കേതിക സഹായം ലഭ്യമാക്കുക.

4. നമ്മുടെ സാംസ്കാരിക പൈതൃകം സംരക്ഷിച്ച് നിലനിർത്തുന്നതിനും പുതിയ തലമുറയ്ക്ക് ഈ വിഷയത്തിൽ അവബോധം ഉറപ്പാക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ഉചിതമായ പരിപാടികൾ ആസൂത്രണം ചെയ്തു നടപ്പാക്കുക.

5. ജനകീയ പഠന കേന്ദ്രങ്ങളായ പുരാവസ്തു മ്യൂസിയങ്ങൾ കാലോചിതമായി വികസിപ്പിക്കുകയും അവയുടെ ദൈനംദിന പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്യുക.

6. പുരാവസ്തു സംബന്ധമായ വിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചും ചരിത്രസ്മാരകങ്ങളെക്കുറിച്ചും പുസ്തകങ്ങൾ തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുക.

7. നൂതന സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ കാലോചിതമായി പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്തി സംരക്ഷിത സ്മാരകങ്ങളുടെ രാസപരിരക്ഷണം ഉറപ്പു വരുത്തുക.

8. ആധുനിക ഇലക്ട്രോണിക് ഉപകരണങ്ങളും അനുബന്ധ സാങ്കേതിക വിദ്യകളും യഥോചിതം പ്രയോജനപ്പെടുത്തി വകുപ്പിന്റെ കീഴിലുള്ള ഉപകാര്യാലയങ്ങളുടെയും മ്യൂസിയങ്ങളുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂടുതൽ മെച്ചപ്പെടുത്തുക.

17. സംസ്ഥാന പുരാവസ്തു വകുപ്പിന് കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവ താഴെപ്പറയും പ്രകാരമാണ്.

വർഷം	അനുവദിച്ച തുക (ആയിരത്തിൽ)		ചെലവഴിച്ച തുക (ആയിരത്തിൽ)	
	പദ്ധതി	പദ്ധതിയേതരം	പദ്ധതി	പദ്ധതിയേതരം
2020-21	189419	128188	164604	125453
2021-22	184630	157065	113938	171552
2022-23	196000	167008	51600	142187

കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷത്തെ പദ്ധതി/പദ്ധതിയേതര കണക്കിനം പരിശോധിച്ചതിൽ നിന്നും 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം പ്ലാൻ വിഹിതമായി അനുവദിച്ച തുകയുടെ വെറും 26.32% മാത്രമാണ് ചെലവഴിച്ചതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ വരും വർഷങ്ങളിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന മുഴുവൻ തുകയും സമയബന്ധിതമായി ചെലവഴിക്കുന്നതിന് വകുപ്പ് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു**

18. ഭരണനിർവ്വഹണം കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഇന്ന് എല്ലാ വകുപ്പുകളിലും ഇ-ഓഫീസ് സംവിധാനം നിലവിൽ വന്നു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പുരാവസ്തു വകുപ്പും ഡിജിറ്റൽ സംവിധാനത്തിലേക്ക് മാറ്റുന്നത് വഴി വകുപ്പിന്റെ പ്രവർത്തനം കൂടുതൽ വേഗത്തിലും കാര്യക്ഷമമായും നടപ്പിലാക്കാനും സാധിക്കും. ഐ.ടി മിഷനുമായി സഹകരിച്ച് വകുപ്പിൽ ഇ-ഓഫീസ് സംവിധാനം നടത്തുന്നത് ആദ്യ ഘട്ടത്തിലാണെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. **ആയതിനാൽ വകുപ്പിൽ ഇ-ഓഫീസ് സംവിധാനം പൂർണ്ണമായും നിലവിൽ വരുത്തുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി അടിയന്തരമായി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

19. പരിമിതമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ തുടങ്ങിയ വകുപ്പിന് ഇപ്പോൾ 185 സംരക്ഷിത സ്മാരകങ്ങളുണ്ട്. വകുപ്പിനു കീഴിൽ നിലവിൽ 16 പുരാവസ്തു / പൈതൃക മ്യൂസിയങ്ങളുമുണ്ട്. ധാരാളം സന്ദർശകർ ഓരോ ദിവസവും മ്യൂസിയം കാണുവാൻ എത്തുന്നുണ്ട്. എല്ലാ മ്യൂസിയങ്ങളിലും സഞ്ചാരികളുടെ സാധനങ്ങൾ, ബാഗ്, ചെരുപ്പ് മുതലായവ സൂക്ഷിക്കുവാൻ ക്ലോക്ക് റൂമുകൾ ക്രമീകരിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് സമിതി

മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ വകുപ്പിനു കീഴിലുള്ള എല്ലാ മ്യൂസിയങ്ങളിലും ക്ലോക്ക് റൂമുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ അടിയന്തിര നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

20. പുരാവസ്തുക്കളുടെ കൈകാര്യം സംബന്ധിച്ച വിഷയങ്ങൾ പ്രതിപാദിക്കുന്നത് ആന്റിക്വിറ്റീസ് ആന്റ് ആർട്ട് ട്രഷേഴ്സ് ആക്ട് 1972 പ്രകാരമാണ്. നൂറു വർഷത്തിൽ കൂടുതൽ പഴക്കവും ചരിത്രപരമോ, കലാപരമോ, പുരാതത്വപരമോ ആയ പ്രാധാന്യവുമുള്ള വസ്തുക്കളെയാണ് പുരാവസ്തുക്കൾ എന്ന ഗണത്തിൽപ്പെടുത്തുന്നത്. ഇത്തരത്തിൽപ്പെട്ട വസ്തുക്കൾ കൈവശമുള്ളവർക്ക് അവ പുരാവസ്തുവാണോ എന്ന കാര്യം ഉറപ്പിക്കുന്നതിനും അത് നിയമപരമായി സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുമുള്ള അവകാശം സമ്പാദിക്കുന്നതിനുമായി കേന്ദ്രവകുപ്പിനു കീഴിൽ പുരാവസ്തു രജിസ്റ്ററിംഗ് ഓഫീസുകൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. അനുബന്ധ ഓഫീസുകളിൽ പൊതുജനങ്ങളുടെ കൈവശമുള്ള പുരാവസ്തുക്കൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സംവിധാനങ്ങളുണ്ട്. രജിസ്റ്ററിംഗ് ഓഫീസ് അനുവദിക്കുന്ന പുരാവസ്തു രജിസ്ട്രേഷൻ സർട്ടിഫിക്കറ്റ് ഇതു സംബന്ധിച്ചുള്ള ആധികാരിക രേഖയാണ്. പുരാവസ്തുക്കൾ കൈവശമുള്ളവർ നിയമപരമായി അത് സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശം ഈ രജിസ്ട്രേഷനിലൂടെയാണ് നേടേണ്ടത് എന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. പുരാവസ്തു പ്രദർശനത്തിന്റെയും വിൽപ്പനയുടെയും മറവിൽ ധാരാളം ക്രമക്കേടുകൾ നടക്കുന്നതായും വിദേശികൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ളവർ കബളിക്കപ്പെടുന്നതായിട്ടുമുള്ള സംഭവങ്ങൾ നടക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **പുരാവസ്തുക്കളുടെ സൂക്ഷിപ്പും പ്രദർശനവും നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ രജിസ്ട്രേഷൻ നടപടി കർശനമായി പാലിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

21. **കൂടാതെ, പുരാവസ്തുക്കൾ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശത്തെ സംബന്ധിച്ച് ജനങ്ങളിൽ വ്യക്തമായ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനായി തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി അതത് പ്രദേശത്തെ ജനങ്ങൾക്ക് പുരാവസ്തുക്കൾ എപ്രകാരമാണ് കൈകാര്യം ചെയ്യേണ്ടത്, ആയവ സൂക്ഷിക്കുന്നതെങ്ങനെ, ആയവയുടെ കൈമാറ്റവും വിൽപ്പനയും നടത്തുന്നതെങ്ങനെ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച് ക്ലാസുകൾ നടത്തുകയും**

അതിലൂടെ ജനങ്ങളിൽ അവബോധം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

22. പുരാവസ്തു വകുപ്പിന്റെ സ്മാരകങ്ങളിൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്ന പുരാവസ്തുക്കളെ ക്കുറിച്ച് സന്ദർശകർക്ക് വിശദമായി വിശദീകരിച്ചു നൽകുന്നതിനായി മതിയായ പരിശീലനം ലഭിച്ച ഗൈഡുമാരുടെ സേവനത്തിൻെറ ആവശ്യകത മനസ്സിലാക്കിയ സമിതി, **പ്രദേശവാസികൾക്ക് മുൻഗണന നൽകിക്കൊണ്ട് എല്ലാ പുരാവസ്തു സ്മാരകങ്ങളിലും വിദഗ്ധരായ ഗൈഡുമാരുടെ സേവനം ഉറപ്പാക്കണമെന്ന് ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

23. തിരുവനന്തപുരം ജില്ലയിലെ കോട്ടയ്ക്കകത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന പുരാവസ്തു വകുപ്പിന്റെ ആസ്ഥാന മന്ദിരത്തിൽ സൗകര്യങ്ങൾ കുറവായതിനാൽ ആധുനിക സൗകര്യങ്ങളോടെയുള്ള ഒരു കെട്ടിടം വകുപ്പിന് ആവശ്യമാണെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ ആധുനിക സൗകര്യങ്ങളോടു കൂടിയ പുതിയ ആസ്ഥാന മന്ദിരം പണിയുന്നതിനായി ബഡ്ജറ്റിൽ അധികമായി തുക അനുവദിക്കണമെന്ന് ധനകാര്യ വകുപ്പിനോടും തുക അനുവദിക്കുന്ന മുറയ്ക്ക് കെട്ടിടം അടിയന്തരമായി പൂർത്തിയാക്കുവാൻ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് പൊതുമരാമത്ത് വകുപ്പിനോടും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

24. **വകുപ്പിനു കീഴിലുള്ള വിവിധ സംരക്ഷിത സ്മാരകങ്ങൾ, മ്യൂസിയങ്ങൾ എന്നിവയും അവിടങ്ങളിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള പുരാവസ്തുക്കളും കാലക്രമേണ കേടുപാടുകൾ പറ്റി നശിക്കുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ ഇവയുടെ സംരക്ഷണവും അറ്റകുറ്റപ്പണികളും കാലാകാലങ്ങളിൽ ശാസ്ത്രീയമായ സംരക്ഷണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ അവലംബിച്ച് നടത്തുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

25. വയനാട് ജില്ലയിലെ എടയ്ക്കൽ ഗുഹകളിലേക്കുള്ള യാത്ര ഭൂതകാല ത്തിലേക്കുള്ള സഞ്ചാരമാണ്. നമ്മുടെ പൂർവ്വികരുടെ ജീവിതരീതിയിലേക്ക് വെളിച്ചം വീശുന്ന വിലപ്പെട്ട വിവരങ്ങളാണ് ഈ ഗുഹകളുടെ ചുവരുകളിൽ ആലേഖനം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. അമ്പുകുത്തി മലയുടെ മുകളിലാണ് എടക്കൽ ഗുഹകൾ സ്ഥിതി

ചെയ്യുന്നത്. കേരളത്തിലെ ഏറ്റവും പുരാതനമായ ഒരു രാജവംശത്തെപ്പറ്റി സൂചന നൽകുന്ന ഈ ശിലാലിഖിതങ്ങൾ ലോക കൊത്തുചിത്രകലയുടെ ആദിമ മാതൃകകളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ളവയാണ്. അപൂർവ്വമായ സാംസ്കാരിക ശിലാരേഖകൾ അടങ്ങിയ ഈ ചരിത്രസ്മാരകത്തിന് യുനെസ്കോയുടെ പൈതൃകപദവി നേടിയെടുക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ ഇപ്പോൾ പുരോഗമിക്കുന്നില്ല എന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ചരിത്രപുരാവസ്തു വിദ്യാർഥികളുടെ പ്രധാന പഠന കേന്ദ്രമായ എടയ്ക്കൽ ഗുഹയിലെ ചരിത്രരേഖകൾക്ക് പലവിധ സംരക്ഷണം നൽകിവരുന്നുണ്ടെങ്കിലും പൈതൃക പദവിയിലൂടെ ലഭിക്കുന്ന സംരക്ഷണ കവചമില്ലെന്നും പൈതൃക പദവി ലഭിക്കുന്നതിലൂടെ മികച്ച സംരക്ഷണവും രാജ്യാന്തര ശ്രദ്ധയും ലഭിക്കുമെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. ആയതിനാൽ **എടയ്ക്കൽ ഗുഹയ്ക്ക് യുനെസ്കോയുടെ പൈതൃകപദവി ലഭിക്കുവാൻ ആവശ്യമായ അടിയന്തര നടപടി ആരംഭിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

സാംസ്കാരിക വകുപ്പദ്ധ്യക്ഷ കാര്യാലയം

26. കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരികമായ വളർച്ചയ്ക്കും വികാസത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനും വേണ്ടിയാണ് കേരള സർക്കാരിന്റെ കീഴിൽ സാംസ്കാരിക വകുപ്പദ്ധ്യക്ഷ കാര്യാലയം രൂപീകരിച്ചത്. നിരവധി സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനങ്ങൾ വകുപ്പിന്റെ കീഴിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. വിവിധങ്ങളായ കർമ്മപദ്ധതികൾ വിജയകരമായി നടപ്പാക്കുന്ന ഈ വകുപ്പ് വിവിധ വിഷയങ്ങളിൽ നിരവധി പുരസ്കാരങ്ങളും നൽകി വരുന്നു. സർക്കാർ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ സംസ്ഥാനത്ത് പ്രധാനമായും കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, കേരള ബാല സാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്, സംസ്ഥാന സർവ്വവിജ്ഞാനകോശ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് എന്നീ മൂന്ന് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുകളും, കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി, കേരള സംഗീത നാടക അക്കാദമി, കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമി, കേരള കലാമണ്ഡലം, കേരള ചലച്ചിത്ര അക്കാദമി, കേരള ഫോക് ലോർ അക്കാദമി എന്നീ ആറ് അക്കാദമികളും സാഹിത്യ നാട്യകലാ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്നു. ഇവ കൂടാതെ സർക്കാർ ധനസഹായം ലഭിക്കുന്ന നിരവധി സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനങ്ങളും സ്മാരകങ്ങളും വകുപ്പിന്റെ കീഴിൽ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളായാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

27. 50 വയസ്സിന് മുകളിൽ പ്രായമുള്ളവരും വിവിധ കലാരംഗങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിച്ചവരും സാമ്പത്തികവും ശാരീരികവുമായ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ അനുഭവിക്കുന്നവരുമായ ഏകദേശം മൂവായിരത്തോളം കലാകാരന്മാർക്ക് ഡയറക്ടേറ്റ് മുഖേന പ്രതിമാസം 1600/- രൂപ കലാകാര പെൻഷൻ നൽകുന്നുണ്ടെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. കൂടാതെ അശരണരും രോഗബാധിതരുമായ കലാസാംസ്കാരിക പ്രവർത്തകർക്കും സിനിമ-ടെലിവിഷൻ സീരീയൽ കലാകാരന്മാർക്കും അടിയന്തര ചികിത്സാ സഹായമായി 1,00,000/- രൂപ നൽകിവരുന്നെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. എന്നാൽ മാരകമായ രോഗങ്ങൾക്കുള്ള ചികിത്സ വേണ്ടിവരുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ പ്രസ്തുത തുക മതിയാവില്ല എന്ന വസ്തുതയോട് സമിതി യോജിക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **രോഗത്തിന്റെ കാഠിന്യമനുസരിച്ച് ചികിത്സാ ധനസഹായത്തിന്റെ പരിധി വർദ്ധിപ്പിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

28. **അവശകലാകാരന്മാർ എന്ന പദപ്രയോഗം അനുചിതമാണെന്നും ആയത് ഒഴിവാക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും പ്രസ്തുത പദത്തിനു പകരം അനുയോജ്യമായ മറ്റൊരു പദം കണ്ടെത്തി ഉപയോഗിക്കണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

29. എഴുത്തച്ഛൻ പുരസ്കാരം, പല്ലാവൂർ അപ്പുമാരാർ പുരസ്കാരം, കഥകളി പുരസ്കാരം, ചെമ്പൈ പുരസ്കാരം, സ്വാതി പുരസ്കാരം തുടങ്ങിയ പുരസ്കാരങ്ങളുടെ പുരസ്കാര തുകയും കലാകാരന്മാർക്കുള്ള അടിയന്തര ചികിത്സാ ധനസഹായം, വിവിധ സ്മാരകങ്ങൾക്കുള്ള ഗ്രാന്റ്, വിവിധ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കുള്ള ഗ്രാന്റ്, ബാലഭവനുകൾക്കുള്ള ഗ്രാന്റ്, മൺമറഞ്ഞ കലാകാരന്മാരുടെ ആശ്രിതർക്കുള്ള ധനസഹായം എന്നിവയും ഡയറക്ടേറ്റു വഴിയാണ് അനുവദിക്കുന്നതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. കൂടാതെ സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ലാംഗ്വേജ്, വിജ്ഞാനമുദ്രണം പ്രസ്സ്, സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ചിൽഡ്രൻസ് ലിറ്ററേച്ചർ, സ്റ്റേറ്റ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് എൻസൈക്ലോപീഡിയ, കേരള സംഗീത നാടക അക്കാദമി, കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി, കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമി തുടങ്ങിയ സ്ഥാപനങ്ങളിൽ നിന്നും വിരമിച്ച ജീവനക്കാർക്കുള്ള പ്രതിമാസ പെൻഷൻ തുക നിർണ്ണയിച്ച് പ്രതിമാസം വിതരണം ചെയ്യുന്നതും ഡയറക്ടറേറ്റിൽ നിന്നാണെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

30. സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഏകോപിപ്പിക്കുന്നത് സ്ഥാപനങ്ങളുടെ വളർച്ചയ്ക്ക് ഗുണകരമാകുമെന്നും, സമാന പരിപാടികൾ ഒറ്റയ്ക്കൊറ്റയ്ക്ക് നടത്താതെ സ്ഥാപനങ്ങൾ ഒന്നിച്ചുനടത്തിയാൽ കൂടുതൽ മികവുറ്റതാക്കാൻ കഴിയുമെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിൻ കീഴിലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനം ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നിർദ്ദേശങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും ആരായണമെന്നും അതിൻപ്രകാരമുള്ള തുടർ നടപടികൾ വകുപ്പ് സ്വീകരിക്കണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

<u>കേരള കലാമണ്ഡലം</u>

31. സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിൻ കീഴിൽ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന കലാസ്ഥാപനമാണ് കേരള കലാമണ്ഡലം. കഥകളി, മോഹിനിയാട്ടം, കൂടിയാട്ടം, തുള്ളൽ, ചുട്ടി, ചമയം, മൃദംഗം, മിഴാവ്, കർണാടക സംഗീതം, കേരളീയ വാദ്യങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെ പ്രധാന കലാവിഷയങ്ങൾ കലാമണ്ഡലത്തിൽ പഠിപ്പിച്ചുവരുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. 2007- ലാണ് സർക്കാർ കേരള കലാമണ്ഡലത്തെ കൽപ്പിത സർവ്വകലാശാലയായി പ്രഖ്യാപിച്ചത്.

32. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള കലാമണ്ഡലത്തിനായി അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക (രൂപ)**		**ചെലവഴിച്ച തുക (രൂപ)**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	13,00,00,000	7,60,00,000	12,94,50,574	7,17,96,973
2021-22	4,00,00,000	7,60,00,000	4,00,00,000	7,60,00,000
2022-23	4,62,50,000	9,22,45,000	4,62,50,000	9,22,44,924

2020-2021, 2021-2022 സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള കലാമണ്ഡലത്തിന് പ്ലാൻ/നോൺ പ്ലാൻ ഇനങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച തുക ഏറെക്കുറെ പൂർണ്ണമായും 2022-2023 സാമ്പത്തിക വർഷം അനുവദിച്ച തുക മുഴുവനായും വിനിയോഗിച്ചതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **വരും വർഷങ്ങളിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക**

സമയബന്ധിതമായി ചെലവഴിക്കുന്നതിൽ കേരള കലാമണ്ഡലം കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

33. കലാമണ്ഡലത്തിലെ ഏറ്റവും ശ്രദ്ധേയമായ കലാദൃശ്യമാണ് നാട്യശാസ്ത്ര വിധി പ്രകാരം നിർമ്മിച്ച കൂത്തമ്പലമെന്നും, കലാഅധ്യയനത്തിനും അക്കാദമിക് പഠനത്തിനുമുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ഇവിടെ ഉള്ളതായും സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു.

34. കേരള കലാമണ്ഡലത്തെ സാംസ്കാരിക സർവ്വകലാശാലയാക്കണമെന്ന എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി (2006-08) യുടെ അഞ്ചാമത് റിപ്പോർട്ടിലെ ശിപാർശ പ്രകാരം സ്റ്റേറ്റ് യൂണിവേഴ്സിറ്റി ആക്ട് രൂപീകരിക്കുന്നതിന് മലയാളം സർവ്വകലാശാല, ടെക്നിക്കൽ യൂണിവേഴ്സിറ്റി എന്നിവയുടെ മാതൃകയിൽ പുതിയ നിയമം നിർമ്മിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചു വരികയാണെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **കേരള കലാമണ്ഡലത്തെ സാംസ്കാരിക സർവ്വകലാശാലയാക്കണമെന്ന മുൻ കമ്മിറ്റി (2006-08) യുടെ ശിപാർശ നടപ്പാക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി അടിയന്തരമായി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

<u>കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി</u>

35. മലയാള ഭാഷയുടെയും സാഹിത്യത്തിന്റെയും സംസ്കാരത്തിന്റെയും സംരക്ഷണത്തിനും ഉന്നമനത്തിനുമായി തൃശ്ശൂർ ആസ്ഥാനമായുള്ള കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി 1956 മുതൽ നിലകൊള്ളുന്നു. മഹാപ്രതിഭകളായ സാഹിത്യകാരന്മാരെ മാത്രമല്ല എഴുതി ത്തുടങ്ങുന്നവരെയും വിവിധ വേദികളിൽ അണിനിരത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത് അക്കാദമിയുടെ നേട്ടമായി സമിതി കണക്കാക്കുന്നു. അക്കാദമിയുടെ ഭാഗമായി അയ്യന്തോളിൽ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന അപ്പൻതമ്പുരാൻ സ്മാരകത്തിലെ പഴയ ആനുകാലിക പുസ്തകശേഖരം ഗവേഷകരും വിദ്യാർത്ഥികളും വലിയ തോതിൽ പ്രയോജനപ്പെടുത്തിവരുന്നതായും അക്കാദമിയുടെ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയിൽ മലയാളത്തിലെ പ്രധാന വൈജ്ഞാനിക-സർഗ്ഗാത്മക കൃതികളെ ലോകത്തെവിടെ നിന്നും വായിച്ചെടുക്കുവാനും സൗജന്യമായി ഡൗൺലോഡ് ചെയ്തെടുക്കുവാനും സാധിക്കുന്ന രീതിയിൽ ഇന്റർനെറ്റിൽ ലഭ്യമാക്കിയതും സാഹിത്യ അക്കാദമിയുടെ വലിയ നേട്ടമായി സമിതി കരുതുന്നു. എന്നാൽ അക്കാദമിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എത്തിച്ചേരാത്ത മേഖലകൾ ഇപ്പോഴും നമ്മുടെ കേരളത്തിലുണ്ട്. അതിനായി **കേരള**

സാഹിത്യ അക്കാദമി ഗ്രാമങ്ങളിലുള്ള സാഹിത്യ സംഘടനകളും ലൈബ്രറികളുമായി ഒത്തുചേർന്ന് നൂതന പരിപാടികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് സംഘടിപ്പിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

36. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമിക്ക് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക**		**ചെലവഴിച്ച തുക**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	2,25,00,000	1,27,58,000	79,60,474	1,27,58,000
2021-22	2,20,30,000	1,42,98,000	2,20,30,000	1,42,98,000
2022-23	1,85,60,000	95,69,000	1,85,60,000	95,69,000

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി, 2020-21-ൽ പ്ലാൻ ഫണ്ടിൽ അനുവദിച്ച തുകയുടെ പകുതി പോലും ചെലവഴിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ 2020-21-ൽ നോൺ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുകയും 2021-22, 2022-23 എന്നീ സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ പ്ലാൻ/നോൺ പ്ലാൻ ഇനങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച തുകയും പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **വരും വർഷങ്ങളിലും കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമിക്ക് വിവിധ ഇനങ്ങളിലായി ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക പൂർണ്ണമായും അതേ ആവശ്യത്തിനുതന്നെ ചെലവഴിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

37. അക്കാദമിയിൽ അതിവിപുലമായ ഒരു പ്രസിദ്ധീകരണ വിഭാഗവും പ്രദർശന-വില്പനശാലയും ഉള്ളതായും മലയാളഭാഷയ്ക്കും കേരള സംസ്കാരത്തിനും വിലപ്പെട്ട സംഭാവനകൾ നൽകുന്ന നിരവധി ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അക്കാദമി ഇതിനകം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതായും മൺമറഞ്ഞ സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ സ്മരണയ്ക്കായി ഏർപ്പെടുത്തിയ പോർട്രേയ്റ്റ് ഗ്യാലറിയും പ്രശസ്ത സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ ശബ്ദം ആലേഖനം ചെയ്ത കാസറ്റ് ലൈബ്രറിയും താളിയോല ഡിസ്കുകൾ സൂക്ഷിക്കുന്നതിനുള്ള എയർ കണ്ടീഷൻ ചെയ്ത മുറിയും സുസജ്ജമായ ഓഡിറ്റോറിയവുമുള്ള അക്കാദമിക്ക് താളിയോലകളും അപൂർവ്വ കയ്യെഴുത്തു രേഖകളും മറ്റും സി.ഡി.യിൽ ആലേഖനം ചെയ്ത് സൂക്ഷിക്കുവാനുള്ള സജ്ജീകരണമുള്ളതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

38. ഡിജിറ്റൽ വായന വളരുകയാണെന്ന് നിരീക്ഷിച്ച സമിതി ആയതിലേക്ക് സത്വര ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കാതെ അക്കാദമിക്ക് മുൻപോട്ട് പോകാൻ കഴിയില്ല എന്ന് വിലയിരുത്തുന്നു. **ആയതിനാൽ, ലോകത്തെവിടെനിന്നും വായിക്കാൻ കഴിയുന്ന രീതിയിൽ പുസ്തകങ്ങളുടെ ഡിജിറ്റൈസേഷൻ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ അടിയന്തര നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

39. പുസ്തകങ്ങളോടൊപ്പം തന്നെ വെർച്വൽ ഇടങ്ങളിലെ എഴുത്ത് ഇന്ന് സജീവമാണ്. വേണ്ടത്ര ഗൗരവത്തോടെ നാമിപ്പോഴും ഈ സാഹിത്യ മേഖലയെ പരിഗണിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ഈ സമാന്തര സാഹിത്യ ലോകത്തെ അവഗണിച്ച് മുന്നോട്ട് പോകാൻ കഴിയില്ലെന്നും സമിതി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. **ആയതിനാൽ, വെർച്വൽ കലാകാരന്മാരിൽ മികവുള്ളവരെ അക്കാദമി പരിപാടികളിൽ പങ്കെടുപ്പിക്കാനും അവരുടെ കൂട്ടായ്മകളുണ്ടാക്കുവാനും ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

40. **പുതിയ സാഹിത്യധാരകളുമായി കുട്ടികൾക്കും പുതുതലമുറയുടെ സാഹിത്യ താൽപര്യത്തെക്കുറിച്ച് എഴുത്തുകാർക്കും അറിയുവാൻ വേണ്ടി വിദ്യാലയങ്ങളിലേക്ക് സാഹിത്യകാരന്മാരെ അയച്ച് കുട്ടികളുമായി ആശയ വിനിമയം നടത്തുകയും ലൈബ്രറി, ഇ-ലൈബ്രറി ഉൾപ്പെടെയുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ വിദ്യാർത്ഥികൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തുകയും ചെയ്യണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

കേരള സംഗീത നാടക അക്കാദമി

41. 1958-ൽ സ്ഥാപിതമായ കേരള സംഗീത നാടക അക്കാദമി നാടകം, മാജിക്, നൃത്തം, സംഗീതം, കഥാപ്രസംഗം എന്നീ മേഖലകളിലെ സാംസ്കാരിക പൈതൃകം കാത്തുസൂക്ഷിക്കുന്നതിനും പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിനും നിലകൊള്ളുന്ന ഗ്രാൻറ്-ഇൻ-എയ്ഡ് സ്ഥാപനമാണ്. കേരളത്തിലെ നാടകകലയുടെ പരിപോഷണത്തിനും സംരക്ഷണത്തിനും വേണ്ടി കേരള സംഗീത നാടക അക്കാദമി അമച്വർ നാടകമത്സരം, പ്രൊഫഷണൽ നാടകമത്സരം, ലഘുനാടകമത്സരം എന്നിവ

സംഘടിപ്പിച്ചുവരുന്നതായും ലോക നാടകത്തെക്കുറിച്ച് പഠിക്കുന്നതിനായി അന്താരാഷ്ട്ര നാടകോത്സവം, നാടകപരിശീലന കളരി എന്നിവ വർഷംതോറും സംഘടിപ്പിച്ചു വരുന്നതായും മികച്ച നാടക കലാകാരന്മാർക്ക് അക്കാദമി എല്ലാ വർഷവും ഫെല്ലോഷിപ്പ്, അവാർഡ്, ഗുരുപൂജ പുരസ്കാരം എന്നിവ നൽകി ആദരിച്ചു വരുന്നതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **നാടകത്തിന്റെ സ്വീകാര്യത കൂടുതൽ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി എല്ലാ ജില്ലകളിലും വർഷത്തിൽ എല്ലാ ദിവസവും തെരഞ്ഞെടുത്ത വേദികളിൽ നാടകം അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി കൈക്കൊള്ളണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

42. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ സംഗീത നാടക അക്കാദമിക്കായി അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക**		**ചെലവഴിച്ച തുക**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	3,60,00,000	1,59,35000	92,09,524	95,67,665
2021-22	5,00,00,000	1,09,35,000	2,16,61,836	1,09,35,000
2022-23	6,63,57,000	57,96,000	6,63,57,000	57,96,000

2020-21 കാലയളവിൽ അനുവദിച്ച തുകയുടെ 36% വും 2021-22 വർഷത്തിൽ അനുവദിച്ച തുകയുടെ പകുതിയും മാത്രമേ ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്ന് കാണുന്നു. എന്നാൽ 2022-23 കാലയളവിൽ അനുവദിച്ച തുക മുഴുവൻ ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ട്. **ഭാവിയിൽ ഇത്തരത്തിൽ തുക വിനിയോഗിക്കാതെ വരുന്നത് ഒഴിവാക്കുന്നതിനായി അക്കാദമി നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

43. കഥാപ്രസംഗം എന്നത് കേരളത്തിൽ വികസിച്ചുവന്ന ഒരു കഥ പറച്ചിൽ രീതിയാണ്. പത്തൊൻപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ അവസാനത്തിലും ഇരുപതാം നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭത്തിലുമായി സമൂഹത്തിലെ ദൂഷിച്ച പ്രവണതകൾക്കെതിരെ ജനങ്ങളെ ബോധവൽക്കരിക്കുവാനായി ആരംഭിച്ച കലാരൂപമായ കഥാപ്രസംഗത്തിന് ഇന്ന് പ്രചാരം കുറഞ്ഞു വരുന്നതായും യുവജനോൽസവ വേദികളിൽ മാത്രം ഒതുങ്ങിപ്പോകുന്ന ഒന്നായി മാറുകയാണെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ആയതിനാൽ

കഥാപ്രസംഗകല പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിനായി സ്കൂളുകളിൽ പരിശീലനക്കളരികൾ സംഘടിപ്പിക്കുകയും കാഥികന്മാരെ കണ്ടെത്തി ആഴ്ചയിൽ ഒരു ദിവസം പരിശീലനം നൽകുന്നതിനാവശ്യമായ സൗകര്യങ്ങൾ വിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പ് സ്വീകരിക്കണമെന്നും സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

<u>കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമി</u>

44. ചിത്രം, ശില്പം, വാസ്തു ശിൽപം, ഗ്രാഫിക്സ് മുതലായ കലകളുടെ പരിപോഷണത്തിനും വികസനത്തിനും വേണ്ടി 1962-ൽ സ്ഥാപിച്ച കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമിയുടെ ആസ്ഥാനം തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിലെ ചെമ്പുക്കാവിലാണ്. ദൃശ്യകലയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, ചിത്ര-ശില്പകലാ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്നവർക്ക് പഠന ഗവേഷണ സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുക, സംസ്ഥാനത്തെ കലാകാരന്മാരുടെയും കലാസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും കൂട്ടായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക, ആർട്ട് ഗ്യാലറികൾ ആരംഭിക്കുക, കുട്ടികൾക്കായി കലാപരിശീലന പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുക, അടിയന്തര ഘട്ടങ്ങളിൽ കലാകാരന്മാർക്ക് സഹായം ലഭ്യമാക്കുക തുടങ്ങി വളരെ വിപുലമായ പ്രവർത്തന മേഖലയാണ് കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമിക്ക് ഉള്ളതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

45. കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമിക്ക് 9 ജില്ലകളിലായി 18 ആർട്ട് ഗ്യാലറികൾ ഉണ്ടെന്നും ശരിയായ വെളിച്ചവും കാലാവസ്ഥാ നിയന്ത്രണവും ഉള്ള, പ്രധാന കലാസൃഷ്ടികൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാൻ കഴിയുന്ന അക്കാദമിയുടെ ഏറ്റവും അഭിമാനകരവും അതിമനോഹരമായി രൂപകൽപ്പന ചെയ്തതുമായ ആർട് ഗ്യാലറിയാണ് കൊച്ചിയിലെ ദർബാർ ഹാൾ ആർട്സ് സെന്റർ എന്നുള്ളതിൽ സമിതി അഭിമാനം കൊള്ളുന്നു. കിളിമാനൂരിലെ രാജാ രവിവർമ്മയുടെ സൃഷ്ടികൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന സാംസ്കാരിക നിലയം, കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ ശ്രീകണ്ഠപുരം കാക്കണൻപാറയിലെ കലാഗ്രാമം, കായംകുളത്തെ കാർട്ടൂൺ മ്യൂസിയം തുടങ്ങിയവ കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമിയുടെ ക്രിയാത്മകമായ മുതൽക്കൂട്ടുകളാണെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

46. കേരള ലളിത കലാ അക്കാദമിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ചിത്രകലയിൽ മികവു പുലർത്തുന്നവർക്ക് നൽകിവന്നിരുന്ന കെ.സി.എസ്. പണിക്കരുടെ പേരിലുള്ള

പുരസ്കാരം 2010-നു ശേഷം നൽകുന്നില്ല എന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **ചിത്രകലയിൽ മികവു പുലർത്തുന്ന കലാകാരന്മാർക്ക് കെ.സി.എസ്. പണിക്കർ പുരസ്കാരം തുടർന്നും നൽകുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

47. കേരള ലളിതകലാ അക്കാദമിയുടെ ചരിത്രത്തിൽ ആദ്യമായി ഒരു കലാകാര ഡയറക്ടറി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ചിത്രകലാ കാരൻമാർ, ശില്പികൾ, കലാചരിത്രകാരന്മാർ എന്നിവരെ ഉൾപ്പെടുത്തി തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള പ്രസ്തുത ഡയറക്ടറിയിൽ രാജാരവിവർമ്മ, കെ.സി.എസ്. പണിക്കർ മുതൽ സമകാലിക കലാകാരന്മാരെ വരെ ഉൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ളതായി സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

48. കോവിഡ് മൂലം സമ്പൂർണ്ണ ലോക്ഡൗൺ കാലയളവിൽ കേരളത്തിലെ സ്കൂൾ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കായി ലളിതകലാ അക്കാദമി 'കൊറോണ കാലത്തെ നിറക്കൂട്ടുകൾ' എന്ന പേരിൽ ചിത്രരചനാ മത്സരം നടത്തിയിരുന്നു. 1834 കുട്ടികൾ ഈ മത്സരത്തിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **കുട്ടികളുടെ സർഗ്ഗാത്മക കഴിവുകൾ വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി വിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പുമായി സഹകരിച്ച് ചിത്രരചനാ മത്സരങ്ങൾ തുടർന്നും നടത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

കേരള ഫോക് ലോർ അക്കാദമി

49. കേരളത്തിന്റെ പരമ്പരാഗത കലാരൂപങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ 1995 ജൂൺ 25-ന് സ്ഥാപിതമായ കേരള ലോക്ഫോർ അക്കാദമിയുടെ ആസ്ഥാനം കണ്ണൂർ ജില്ലയിലെ ചിറക്കലിലാണ്.

ഫോക് ലോർ അക്കാദമിയുടെ പ്രധാന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചുവടെചേർക്കുന്നു.

1. കേരളത്തിന്റെ പരമ്പരാഗത കലാരൂപങ്ങളെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക.
2. ആൺകുട്ടികൾക്കും പെൺകുട്ടികൾക്കും നാടൻ കലാരൂപങ്ങളിൽ പരിശീലനം നൽകുക.
3. പരമ്പരാഗത കലാരൂപങ്ങളെ ശാസ്ത്രീയമായി രേഖപ്പെടുത്തുകയും തരംതിരിക്കുകയും ചെയ്യുക.

4. അടിസ്ഥാന സർവ്വേ നടത്തി നാടോടിക്കഥകളുടെ രേഖകൾ തയ്യാറാക്കുക.
5. ഫോക് ലോർ ഡയറക്ടറിയും ഫോക് ലോർ എൻസൈക്ലോപീഡിയയും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുക.
6. ഫോക് ലോർ മ്യൂസിയവും ആർക്കൈവുകളും സ്ഥാപിക്കുക.
7. തലമുറകളിൽ നിന്ന് കൈമാറ്റം ചെയ്യപ്പെടുന്ന നാടൻ കഥകളും പാട്ടുകളും ശേഖരിക്കുകയും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്യുക.
8. പാരമ്പര്യ കലകളിൽ നിന്ന് പുതിയ കലാരൂപങ്ങൾ അവയുടെ ഐഡന്റിറ്റി നഷ്ടപ്പെടാതെ രൂപപ്പെടുത്തുക.
9. പ്രമുഖ കലാകാരന്മാരെ അവാർഡുകളും ഫെലോഷിപ്പുകളും നൽകി ആദരിക്കുക.
10. ഈ മേഖലയെക്കുറിച്ചുള്ള ഉയർന്ന നിലവാരമുള്ള ഗവേഷണ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾക്ക് അവാർഡുകൾ നൽകുക.

50. കേരള ഫോക് ലോർ അക്കാദമി തെയ്യം, പൂരക്കളി, മുടിയേറ്റ്, പടയണി, കുത്തിയോട്ടം, തിരിയുഴിച്ചിൽ, ഗദ്ദിക, കളമെഴുത്ത്, പാട്ട്, കണ്ണേറുപാട്ട്, കണ്യാർകളി, പൂതനും തിറയും, ഓണംകളി പോലുള്ള അനുഷ്ഠാന കലകളെയും അനുഷ്ഠാന കലാകാരന്മാരെയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി ഈ മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന കലാകാരന്മാർക്ക് കലാപരിപാടികൾ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള അവസരം നൽകുകയും കലാകാരന്മാരെ പുരസ്കാരം നൽകി ആദരിക്കുകയും, രോഗം മൂലം അവശതയനുഭവിക്കുന്ന കലാകാരന്മാർക്ക് ചികിത്സാ സഹായം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ടെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

51. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള ഫോക് ലോർ അക്കാഡമിക്ക് വകയിരുത്തിയ തുകയും, ചെലവഴിച്ച തുകയും ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	1,50,00,000	29,59,000	1,28,01,048	36,90,481
2021-22	1,32,50,000	30,74,000	1,15,88,204	25,90,000
2022-23	1,42,60,000	19,43,000	1,42,60,000	19,43,000

മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം പരിശോധിച്ചതിൽ

2020-21, 2021-22 കാലയളവിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ വകയിരുത്തിയ തുക മുഴുവനായും ചെലവഴിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് കാണുന്നു. എന്നാൽ 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം പ്ലാൻ/നോൺപ്ലാൻ ഇനങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച തുക പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും കാണുന്നു. **ആയതിനാൽ, വരും വർഷങ്ങളിൽ കേരള ഫോക് ലോർ അക്കാദമിക്ക് വിവിധ ഇനങ്ങളിലായി ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക പൂർണമായും അതേ ആവശ്യത്തിനുതന്നെ ചെലവഴിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

52. മുൻ ഫോക്‌ലോർ അക്കാദമി ചെയർമാനും പ്രശസ്ത ഗദ്ദിക കലാകാരനുമായിരുന്ന പി.കെ. കാളന്റെ പേരിൽ 2008 മുതൽ നാടൻകലാരംഗത്തു പ്രവർത്തിക്കുന്ന കലാകാരന്മാർ, ഗവേഷകർ തുടങ്ങിയവരിൽ നിന്ന് തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് വർഷംതോറും 1,00,000/- രൂപയുടെ പുരസ്കാരം നൽകിവരുന്നതായി സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. സാമൂഹികമായി പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്ന വിഭാഗങ്ങളിലെ കലാകാരന്മാരുടെ സംഗമം നടത്താൻ പദ്ധതി ആവിഷ്കരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും അത്തരത്തിലുള്ള ചില കൂട്ടായ്മകൾ ഇതിനകം നടത്തിക്കഴിഞ്ഞുവെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. നാശോന്മുഖമായി ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പൈതൃകകലകളുടെ ഡോക്യുമെന്റേഷനും കലാകാരന്മാരുടെ വിവരശേഖരണത്തിനും അതുവഴി തുടക്കം കുറിക്കാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നത് അഭിനന്ദനാർഹമാണ്.

53. കേരള ഫോക് ലോർ അക്കാദമിക്ക് കീഴിലുള്ള കോട്ടയം വെള്ളാവൂർ നാടൻ കലാഗ്രാമത്തിന്റെ നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പൂർത്തീകരിച്ചിട്ടുള്ളതായും 2021-മുതൽ നാടൻ പാട്ട് ക്ലാസ് ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ദിവസവേതന അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ഇതിനാവശ്യമായ അധ്യാപകരേയും സഹായികളെയും കണ്ടെത്തിയിട്ടുള്ളതെന്നും, അക്കാദമിയിൽ നിലവിൽ നാടൻ പാട്ട് പരിശീലനമാണ് നൽകുന്നതെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. **വെള്ളാവൂർ നാടൻ കലാഗ്രാമത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ സ്കൂൾ/കോളേജ് തലത്തിൽ വിദ്യാർത്ഥികളിൽ നാടൻ കലകൾ സംബന്ധിച്ച അറിവുണ്ടാക്കുന്നതിനും കലാരൂപങ്ങൾ ആസ്വദിക്കുന്നതിനും സൗകര്യം ചെയ്തു കൊടുക്കുക, ഫോക് ലോർ സംബന്ധമായ സെമിനാർ, ശിൽപ്പശാലകൾ, നാടൻ കലാ**

അവതരണങ്ങൾ, ക്യാമ്പുകൾ എന്നിവ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് സഹായിക്കുക തുടങ്ങിയ പദ്ധതികൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

54. സ്കൂളുകളിലും കോളേജുകളിലും ഫോക്‌ലോർ ക്ലബ്ബുകൾ രൂപീകരിക്കുന്നതിനും അവയുടെ പ്രവർത്തനത്തിനും അക്കാദമി സാമ്പത്തികസഹായം ചെയ്തു വരുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **എല്ലാ പൊതു വിദ്യാലയങ്ങളിലും കോളേജുകളിലും ഫോക്‌ലോർ ക്ലബ്ബുകൾ തുടങ്ങുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

<u>കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര അക്കാദമി</u>

55. മലയാള സിനിമയുടെ വികസനം ലക്ഷ്യമിട്ട് 1998-ലാണ് ചലച്ചിത്ര അക്കാദമി രൂപീകരിച്ചത്. ചലച്ചിത്ര ടെലിവിഷൻ മേഖലയുടെ നയ രൂപീകരണം, മികച്ച ചലച്ചിത്രങ്ങൾ ജനങ്ങളിലേക്ക് എത്തിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അന്തർ ദേശീയ ചെറു ചലച്ചിത്രോത്സവങ്ങൾ, ചലച്ചിത്ര മേഖലയിലെ ഗവേഷണ പഠനങ്ങൾ, ചലച്ചിത്ര കലാകാരന്മാർക്കുള്ള ക്ഷേമപദ്ധതികൾ, ചലച്ചിത്ര സാക്ഷരത വളർത്തുന്നതിനു വേണ്ടിയുള്ള ശിൽപശാലകൾ, പഠനക്യാമ്പുകൾ എന്നു തുടങ്ങി ചലച്ചിത്ര മേഖലയുടെ സമഗ്ര വികസനമാണ് ചലച്ചിത്ര അക്കാദമി ലക്ഷ്യമിടുന്നതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

56. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര അക്കാദമിക്ക് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	8,25,00,000	3,81,36,000	8,25,00,000	3,81,36,000
2021-22	10,95,00,000	3,81,36,000	10,95,00,000	3,53,29,505
2022-23	12,00,00,000	2,61,59,000	12,00,00,000	2,21,32,953

മേൽപ്പറഞ്ഞ സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുക പൂർണ്ണമായും നോൺ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുകയുടെ നല്ലൊരു ശതമാനവും ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു. **വരും വർഷങ്ങളിൽ വിവിധ ഇനങ്ങളിലായി ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക പൂർണ്ണമായും അതേ ആവശ്യത്തിനുതന്നെ ചെലവഴിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

57. ചലച്ചിത്ര പ്രവർത്തകർക്ക് ചലച്ചിത്ര അക്കാദമി പെൻഷനും ചികിത്സാസഹായവും നൽകി വരുന്നതായും 1000 രൂപയാണ് പ്രതിമാസ പെൻഷൻ തുക എന്നും 228 പേർക്ക് നിലവിൽ പെൻഷൻ നൽകിവരുന്നുണ്ടെന്നും രോഗബാധിതരുടെ അപേക്ഷ പരിഗണിച്ച് പരമാവധി 25,000/-രൂപ വരെ ചികിത്സാ ധനസഹായം നൽകി വരുന്നുണ്ടെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. എന്നാൽ പ്രസ്തുത തുകകൾ തുലോം കുറവാണെന്നുള്ള അഭിപ്രായം സമിതിക്കുണ്ട് **ആയതിനാൽ, ചലച്ചിത്ര പ്രവർത്തകർക്ക് അക്കാദമി നൽകിവരുന്ന ചികിത്സാ ധനസഹായവും പെൻഷൻ തുകയും കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര വികസന കോർപ്പറേഷൻ

58. 1998-ൽ സ്ഥാപിതമായ കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര വികസന കോർപ്പറേഷന് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ വിവിധ ജില്ലകളിലായി 17 തിയേറ്ററുകളും ചലച്ചിത്ര നിർമ്മാണത്തിന് സൗകര്യമുള്ള 3 സ്റ്റുഡിയോകളും നിലവിലുള്ളതായും കോർപ്പറേഷന്റെ പ്രധാന വരുമാന സ്രോതസ്സ് സിനിമാ പ്രദർശനത്തിൽ നിന്നും സ്റ്റുഡിയോകളിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന വരുമാനമാണെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. കോവിഡിനെത്തുടർന്ന് തീയേറ്ററുകളും സ്റ്റുഡിയോകളും പൂർണ്ണമായും അടച്ചിട്ടതിനാൽ കോർപ്പറേഷൻ സാമ്പത്തിക പരാധീനതയിലായിരുന്നുവെന്ന കാര്യം സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. നിലവിൽ സിനിമാ തിയേറ്ററുകൾ പൂർണ്ണതോതിൽ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചുവെങ്കിലും പ്രേക്ഷകർ പൂർണ്ണമായും സിനിമാസ്വാദനത്തിന് തിയേറ്ററുകളിൽ എത്താത്തതിനാൽ സാമ്പത്തിക പരാധീനതകൾ തുടരുന്നതായും സിനിമാ

വ്യവസായത്തിന് പ്രത്യേക സാമ്പത്തിക പാക്കേജുകൾ നൽകുന്നത് സിനിമാ വ്യവസായത്തെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കാൻ സഹായകരമാകുമെന്നും സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു.

59. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര വികസന കോർപ്പറേഷനു വകയിരുത്തിയ തുകയും, ചെലവഴിച്ച തുകയും ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	11,00,00,000	1,41,15,000	11,00,00,000	1,41,15,000
2021-22	18,05,50,000	1,41,15,000	13,00,00,000	1,41,15,000
2022-23	5,00,00,000	99,81,000	5,00,00,000	99,81,000

മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം പരിശോധിച്ചതിൽ 2020-21, 2022-23 കാലയളവിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ വകയിരുത്തിയ മുഴുവൻ തുകയും ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുകയിൽ നല്ലൊരു ശതമാനവും നോൺ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുക പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും കാണുന്നു. **ആയതിനാൽ, വരും വർഷങ്ങളിൽ വിവിധ ഇനങ്ങളിലായി ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക പൂർണമായും അതേ ആവശ്യത്തിനുതന്നെ ചെലവഴിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര വികസന കോർപ്പറേഷൻ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

60. കേരള സംസ്ഥാന ചലച്ചിത്ര വികസന കോർപ്പറേഷന്റെ കീഴിൽ ചലച്ചിത്ര നിർമ്മാണത്തിന് ആവശ്യമായ ഭൗതിക സാഹചര്യങ്ങളും സാങ്കേതിക സഹായങ്ങളും ഒരുക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ 1980-ൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് ആരംഭിച്ച സ്റ്റുഡിയോ സമുച്ചയമാണ് ചിത്രാഞ്ജലി. എറണാകുളം കാക്കനാടിൽ ചിത്രാഞ്ജലി സ്റ്റുഡിയോയുടെ ഒരു ശാഖ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. നിലവിൽ വാടക കെട്ടിടത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഡിജിറ്റൽ സ്റ്റുഡിയോയിൽ പ്രധാനമായും ചിത്രീകരണത്തിന് ശേഷമുള്ള പോസ്റ്റ്

പ്രൊഡക്ഷൻ ജോലികളാണ് നടക്കുന്നത്. നിലവിൽ മലയാള സിനിമ കൂടുതലും കൊച്ചി കേന്ദ്രീകരിച്ചാണ് പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നത്. എന്നാൽ കേരള സംസ്ഥാന ഫിലിം ഡെവലപ്പ്മെൻറ് കോർപ്പറേഷന് കൊച്ചിയിൽ സ്വന്തമായി എല്ലാ സജ്ജീകരണങ്ങളോടുകൂടിയുള്ള ഒരു സ്റ്റുഡിയോ നിലവിലില്ല. **ആയതിനാൽ, ചിത്രാഞ്ജലി ഡിജിറ്റൽ സ്റ്റുഡിയോ കാക്കനാട് നിന്നും സർക്കാർ പാട്ടത്തിന് നൽകിയ സ്ഥലമായ കടവന്ത്രയിലേക്ക് ആധുനിക സജ്ജീകരണങ്ങളോടെ മാറ്റി സ്ഥാപിക്കുവാൻ ആവശ്യമായ നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്

61. ഇന്ത്യയിൽ പ്രാദേശിക ഭാഷകളുടെ വികസനത്തിനായി ഗ്രന്ഥ അക്കാദമികൾ/ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടുകൾ സ്ഥാപിക്കണമെന്ന ദേശീയ നയത്തിന്റെ ഭാഗമായാണ് 1968-ൽ കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് സ്ഥാപിതമായത്. 1998-ൽ സെൻട്രൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് ഇന്ത്യൻ ലാംഗ്വേജസുമായി സഹകരിച്ച് മലയാള ലിപി പരിഷ്കരണത്തിനു വേണ്ടി രൂപം നൽകിയ പദ്ധതിയാണ് **മലയാളത്തനിമ** എന്നും ഇതിന്റെ ഫലമായി ലളിതമാക്കിയ ലിപി വ്യവസ്ഥയാണ് ഇന്ന് പത്രമാധ്യമങ്ങൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. മലയാളത്തനിമയുടെ തുടർ പ്രവർത്തനം എന്ന നിലയിൽ മലയാളം കമ്പ്യൂട്ടിംഗുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രവർത്തന ങ്ങളാണ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഇപ്പോൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നും മലയാളത്തിൽ തലക്കെട്ടുകൾ നൽകാനുള്ള ആലങ്കാരികഫോണ്ടുകൾ രൂപകൽപ്പന ചെയ്യുകയും മലയാളം അക്ഷര പരിശോധനയ്ക്ക് സംവിധാനം ഒരുക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതായും സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

62. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	1,84,00,000	3,90,30,000	1,84,00,000	3,64,73,173
2021-22	1,80,00,000	3,88,24,000	1,80,00,000	3,88,24,000
2022-23	1,20,90,000	2,90,54,000	1,20,90,000	2,90,54,000

കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷത്തെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം പരിശോധിച്ചതിൽ, കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് 2020-21, 2021-22, 2022-23 എന്നീ സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച തുക പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു. വരും വർഷങ്ങളിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഊർജ്ജിതമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിൽ ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

63. **'ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ വിജ്ഞാനം ഗ്രാമങ്ങളിലേക്ക്" എന്ന പദ്ധതിക്ക് കൂടുതൽ പ്രചാരണം നൽകുവാൻ തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി സഹകരിച്ച് ഓരോ പഞ്ചായത്തിലും പുസ്തക പ്രദർശനങ്ങൾ, പുസ്തക പ്രകാശനങ്ങൾ, സാംസ്കാരിക സമ്മേളനങ്ങൾ തുടങ്ങിയവ നടത്തുവാൻ ആവശ്യമായ സൗകര്യങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

64. സർവ്വകലാശാല നിലവാരത്തിലുള്ള പുസ്തകങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയാണ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൻെറ പ്രധാന പ്രവർത്തനം. ശാസ്ത്രം, സാങ്കേതിക ശാസ്ത്രം, വനം, പരിസ്ഥിതി, കാലാവസ്ഥ വ്യതിയാനം, ആരോഗ്യം എന്നീ മേഖലകളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഒട്ടേറെ പുസ്തകങ്ങൾ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ഭാരതീയ ഭാഷകളിലൂടെ ഫലപ്രദമായി അധ്യാപനം നിർവഹിക്കുന്നതിനുള്ള കഴിവ് സർവകലാശാലകളിലെയും കോളജുകളിലെയും അധ്യാപകർക്ക കൈവരുത്തുന്നതിനായി സെമിനാറുകൾ, ശിൽപശാലകൾ എന്നിവ കേരള ഭാഷാ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ കോളേജുകളിൽ സംഘടിപ്പിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

കേരള സംസ്ഥാന സർവ്വ വിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്

65. മലയാള ഭാഷയിൽ സർവ്വവിജ്ഞാനകോശങ്ങളും ഉന്നത ഗുണനിലവാരമുള്ള വിഷയാധിഷ്ഠിത വിജ്ഞാനകോശങ്ങളും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ 1969-ലാണ് ഈ സ്ഥാപനം പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചത്. സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിനു കീഴിൽ വരുന്ന ഈ സ്ഥാപനത്തിന് സ്വന്തമായി ആസ്ഥാന മന്ദിരമില്ലെന്നും സ്വന്തമായി കെട്ടിടം നിർമ്മിക്കുന്നതിലേക്കായി തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിൽ സ്ഥലം കണ്ടെത്തുന്നതിനാവശ്യമായ നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളാൻ നിർദ്ദേശം ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **സ്വന്തമായി ആസ്ഥാന മന്ദിരം ഇല്ലാത്ത**

സർവ്വവിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന് കെട്ടിടം നിർമ്മിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ സ്ഥലം റവന്യൂ വകുപ്പ് കണ്ടെത്തി ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

66. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ സർവ്വവിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക**		**ചെലവഴിച്ച തുക**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	25,00,000	2,70,11,000	19,09,452	2,70,11,000
2021-22	35,00,000	2,70,11,000	26,06,744	2,70,11,000
2022-23	68,25,000	1,89,47,000	62,52,717	1,89,47,000

കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലും സർവ്വവിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന് പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുകയുടെ മുക്കാൽ ഭാഗത്തോളവും നോൺ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുക മുഴുവനായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

67. സർവ്വവിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ 'വെബ് അധിഷ്ഠിത കലവറ' പ്രോജക്ടിൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ വെബ്സൈറ്റ് www.sarva.kerala.gov.in നവീകരിച്ച് 27.12.2018 മുതൽ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചതായി സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. സർവ്വവിജ്ഞാനകോശം 1 മുതൽ 15 വരെയുള്ള വാല്യങ്ങൾ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ വെബ്സൈറ്റിൽ ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുള്ളതായും സമകാലിക പ്രസക്തിയുള്ള ലേഖനങ്ങളും ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ലേഖനങ്ങൾ വീണ്ടും എഡിറ്റ് ചെയ്തും ഓൺലൈനായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനും ആയതിന്മേൽ വായനക്കാരുടെ മറുപടി ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുമായി www.encyclopedialive.kerala.gov.in. എന്ന interactive web portal നിർമ്മിക്കുകയും അതിന്റെ ഉദ്ഘാടനം 2021 ഫെബ്രുവരി 23-ന് നടത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

68. സർവ്വ വിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ നിരവധി ജീവനക്കാരുടെ തസ്തികകൾ ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്നതായി ലഭ്യമായ രേഖകളിൽ നിന്നും സമിതിക്ക്

ബോധ്യപ്പെട്ടു. ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ സ്പെഷ്യൽ റൂൾസ് നിലവിൽ വരാത്തതിനാൽ 1999-നു ശേഷമുണ്ടായ റിട്ടയർമെന്റ് ഒഴിവുകളിലൊന്നും സ്ഥിരനിയമനം നടത്തുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നും, സർക്കാർ അംഗീകരിച്ച 31 തസ്തികകളിലായി 105 ഒഴിവുകളിൽ ഡെപ്യൂട്ടേഷനടക്കം 19 സ്ഥിരം ജീവനക്കാരും എഡിറ്റോറിയൽ അസിസ്റ്റന്റ്, പ്രൂഫ് റീഡർ, ഡി.റ്റി.പി. ഓപ്പറേറ്റർ, എൽ.ഡി.ക്ലാർക്ക്, ഡ്രൈവർ, നൈറ്റ് വാച്ച്മാൻ, പ്യൂൺ, സ്വീപ്പർ-കം-സ്കാവഞ്ചർ എന്നീ തസ്തികകളിലായി 20 കരാർ ജീവനക്കാരും 4 ദിവസവേതനക്കാരും നിലവിൽ സർവ്വവിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ ജോലിചെയ്തു വരുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ കേരള സംസ്ഥാന സർവ്വവിജ്ഞാനകോശം ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ ഒഴിഞ്ഞു കിടക്കുന്ന തസ്തികകളിൽ സ്ഥിര നിയമനം നടത്തുന്നതിനായി എത്രയും വേഗം സ്പെഷ്യൽ റൂൾസ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

<u>കേരള സംസ്ഥാന ബാല സാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട്</u>

69. കേരള സംസ്ഥാന ബാല സാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിൽ സർക്കാരിൽ നിന്നും നൽകുന്ന ഗ്രാന്റ് ആണ് പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി വിനിയോഗിക്കുന്നതെന്നും പുസ്തക വിൽപ്പനയിലൂടെ ലഭിക്കുന്ന തുകയാണ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ ഏക വരുമാനമെന്നും ഈ തുക റിവോൾവിംഗ് ഫണ്ടിൽ നിക്ഷേപിക്കുന്നതായും എന്നാൽ എല്ലാ വർഷവും മതിയായ തുക ലഭിക്കാത്തതിനാൽ ഈ തുക മുഴുവനായും തിരിച്ചടയ്ക്കാൻ സാധിക്കാറില്ല എന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ **പദ്ധതിയേതര ഇനത്തിൽ ബാലസാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന് നൽകുന്ന ഗ്രാന്റ് തുക കാലോചിതമായി വർദ്ധിപ്പിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

70. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ കേരള സംസ്ഥാന ബാലസാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവ താഴെപ്പറയും പ്രകാരമാണ്.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	97,50,000	1,34,19,000	91,25,204	1,34,19,000
2021-22	1,30,00,000	1,64,06,000	1,29,50,835	1,64,06,000
2022-23	1,01,25,000	91,25,000	1,01,25,000	91,25,000

ബാലസാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് അനുവദിച്ച തുക മുഴുവൻ ചെലവഴിച്ചതായി കണക്കുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നു. വരും വർഷങ്ങളിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഊർജ്ജിതമായി നടപ്പാക്കുന്നതിൽ ബാലസാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

71. സംസ്ഥാനത്തെ കുട്ടികൾക്കു വേണ്ടി ബാലസാഹിത്യ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് സംഘടിപ്പിക്കുന്ന പദ്ധതിയാണ് 'തളിര് സ്കോളർഷിപ്പെന്നും സംസ്ഥാന തലത്തിൽ 'തളിര് സ്കോളർഷിപ്പ് പരീക്ഷയിലെ ആറ് വിജയികൾക്ക് സമ്മാനത്തുകയും സാക്ഷ്യപത്രവും നൽകുന്നത് കൂടാതെ ഓരോ ജില്ലയിലും 160 കുട്ടികൾക്ക് വീതം സമ്മാനങ്ങളും സർട്ടിഫിക്കറ്റുകളും നൽകുന്നതായും ചിത്രരചനയിൽ താൽപ്പര്യമുള്ള കുട്ടികൾക്കായി ചിത്രരചനാമത്സരവും, വിവിധ ജില്ലകളിൽ കുട്ടികൾക്കായി ക്യാമ്പുകൾ, ശില്പശാലകൾ, സെമിനാറുകൾ എന്നിവയും ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് സംഘടിപ്പിക്കുന്നതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ, ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വരും വർഷങ്ങളിൽ കുട്ടികൾക്കായി വളരെ വിപുലമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിന് വേണ്ട നടപടികൾ സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

കുമാരനാശാൻ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് കൾച്ചർ, തോന്നയ്ക്കൽ.

72. 1958-ൽ തോന്നയ്ക്കലിൽ ആരംഭിച്ച കുമാരനാശാൻ സ്മാരകം 1999-ൽ ഒരു ദേശീയ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടായി ഉയർത്തപ്പെടുകയുണ്ടായി. ഭാരതീയ സാംസ്കാരിക പൈതൃകം സംരക്ഷിക്കുക, ലോകമെമ്പാടും അത് പ്രചരിപ്പിക്കുക, വിവിധ സാംസ്കാരിക ധാരകളെ സമന്വയിപ്പിക്കുക, അന്തർദേശീയ സാംസ്കാരിക ധാരകളെ ഇന്ത്യൻ ജനതയ്ക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തുക, സാംസ്കാരിക പുരോഗതിയ്ക്കുതകുന്ന പഠനഗവേഷണ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കുക, കുമാരനാശാന്റെ ദർശനങ്ങൾക്കും രചനകൾക്കും പ്രചാരണം നൽകുക തുടങ്ങിയ ലക്ഷ്യങ്ങളോടെയാണ് ആയത് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

73. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	60,00,000	35,00,000	1,50,000	35,00,000
2021-22	35,00,000	60,00,000	19,21,350	49,74,198
2022-23	20,90,000	25,00,000	19,77,507	25,00,000

2020-21-ൽ അനുവദിച്ച പ്ലാൻ തുകയുടെ 2.5% മാത്രമാണ് ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളത്. 2021-22-ൽ അനുവദിച്ച പ്ലാൻ തുകയുടെ പകുതിയും 2022-23-ൽ തുകയുടെ മുക്കാൽ ഭാഗത്തോളവും ചെലവഴിച്ചതായി കാണുന്നു. മേൽ പരാമർശിച്ച മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലും ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിച്ച നോൺ പ്ലാൻ തുക ഏകദേശം പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് കാണുന്നു. **ആയതിനാൽ, ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക മുഴുവൻ അതത് സാമ്പത്തിക വർഷം തന്നെ അവ വിഭാവനം ചെയ്ത പദ്ധതികൾക്ക് ചെലവഴിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ ചെലുത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

74. **കുമാരനാശാൻ നാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് കൾച്ചറിന് വിവിധോദ്ദേശ്യ സാംസ്കാരിക സമുച്ചയം നിർമ്മിക്കുന്നതിനായി 2021-ൽ 14.59 ആർ ഭൂമി റവന്യൂ വകുപ്പ് സാംസ്കാരിക വകുപ്പിന് കൈവശാവകാശം കൈമാറിയതായും നിർദ്ദിഷ്ട ഭൂമിയിൽ മതിൽ കെട്ടി സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് ഉത്തരവായിട്ടുള്ളതായും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. നിർദ്ദിഷ്ട കെട്ടിട സമുച്ചയത്തിന്റെ പണി എത്രയുംവേഗം പൂർത്തീകരിക്കുവാൻ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പ് അടിയന്തര നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

ഭാരത് ഭവൻ

75. ഭാരതത്തിലെ മറ്റു സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്ന് കേരളത്തിലെത്തിയ വിവിധ ഭാഷാന്യൂനപക്ഷങ്ങളുടെ കലാ-ക്ഷേമ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുക, കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക പൈതൃകം, കല, ചരിത്രം എന്നിവ മറ്റ്

സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തുക, ഭാഷ, പ്രാദേശികത, പാരമ്പര്യം എന്നിവയ്ക്കുപരിയായി സംസ്ഥാനങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സാംസ്കാരിക വിനിമയ പരിപാടി സംഘടിപ്പിക്കുക, കുട്ടികളിലും യുവതലമുറയിലും ദേശീയ ബോധം വളർത്തുക എന്നീ സ്ഥാപിത ലക്ഷ്യങ്ങളോടെയാണ് 1984 മുതൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് **ഭാരത് ഭവൻ** പ്രവർത്തിച്ച് വരുന്നത്. പൊതുസമൂഹത്തിന് ഉപകരിക്കുന്നതും കലയുടേയും സാംസ്കാരിക വിനിമയത്തിന്റെയും നവ ഭാവുകത്വത്തിന് വഴിതെളിയ്ക്കുന്നതുമായ സാംസ്കാരിക ദൗത്യങ്ങളാണ് ഭാരത് ഭവൻ ആവിഷ്കരിച്ച് വരുന്നതെന്ന് സമിതി വിലയിരുത്തുന്നു. വിവിധ തലമുറകളെ ആകർഷിക്കുന്ന ജനപ്രിയവും നൂതനവുമായ അവതരണശൈലികൾക്കും പ്രമേയ സ്വീകാര്യതകൾക്കുമൊപ്പം ചെലവ് ചുരുക്കിക്കൊണ്ടുള്ള പുതുമയാർന്ന പരിപാടികളിലൂടെ ഭാരത് ഭവൻ സാംസ്കാരികതയുടെ ഉണർവും ഊർജ്ജവുമായി ഏറെ മുന്നോട്ട് പോയിട്ടുണ്ടെന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

76. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ ഭാരത് ഭവന് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക**		**ചെലവഴിച്ച തുക**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	52,50,000	41,11,000	52,50,000	41,11,000
2021-22	50,00,000	39,11,000	42,32,129	39,11,000
2022-23	60,90,000	21,11,000	60,89,821	21,11,000

2020-21, 2022-23 എന്നീ സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച മുഴുവൻ തുകയും ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളതായും 2021-22-ൽ അനുവദിച്ച തുകയുടെ മുക്കാൽ ഭാഗത്തിൽ അധികവും ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളതായും കാണുന്നു.

77. പത്തോളം രാജ്യങ്ങളിലെ കവികൾ പങ്കെടുത്ത പോയട്രി ഫെസ്റ്റ്, പഠനത്തിലും പഠനേതര രംഗങ്ങളിലും മികവ് പ്രകടിപ്പിച്ച സ്കൂൾ വിദ്യാർഥികളെ ഉൾപ്പെടുത്തി സംസ്ഥാനതലത്തിൽ സംഘടിപ്പിച്ച സാംസ്കാരിക പഠനയാത്ര, ലിപി ഉള്ളതും ഇല്ലാത്തതുമായ 18-ഓളം ന്യൂനപക്ഷഭാഷാ സമൂഹങ്ങൾക്കായി കാസർഗോഡ് ജില്ലയിലെ അഞ്ചു പ്രദേശങ്ങളിൽ ഒരുക്കിയ ബഹുഭാഷാ സംഗമോത്സവം, അന്തർസംസ്ഥാന പൈതൃകോത്സവങ്ങൾ, ഫെസ്റ്റുകൾ, 2019-ൽ സൗദി

അറേബ്യയിലെ ആദ്യ ഇന്ത്യൻ സാംസ്കാരികോത്സവത്തിൽ ഇന്ത്യൻ കലകളെ സമന്വയിപ്പിച്ച് ഒരുക്കിയ സാംസ്കാരിക വിനിമയ വിരുന്നായ 'അഹ്‌ലാൻ കേരള' എന്നിവ ഭാരത് ഭവന്റെ സംഘാടക മികവിനെ എടുത്തുകാട്ടുന്നതായി സമിതി അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. **ഇന്ത്യൻ കലകളെ ലോകമെമ്പാടും പരിചയപ്പെടുത്തുവാൻ ഭാരത് ഭവൻ തുടർന്നും മികവുറ്റ പരിപാടികൾ സംഘടിപ്പിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

വൈലോപ്പിള്ളി സംസ്കൃതി ഭവൻ

78. സാംസ്കാരിക വകുപ്പിനു കീഴിലുള്ള ഒരു വിവിധോദ്ദേശ്യ സാംസ്കാരിക സമുച്ചയമാണ് വൈലോപ്പിള്ളി സംസ്കൃതി ഭവൻ. കേരളത്തിന്റെ സാംസ്കാരിക പൈതൃകം, കലാരൂപങ്ങൾ, പ്രദർശന കലകൾ എന്നിവയിൽ ഗവേഷണം നടത്തുക, അവ രേഖപ്പെടുത്തുക, കലാരൂപങ്ങളുടെ പ്രദർശനം സംഘടിപ്പിക്കുക, പൈതൃക കലാരൂപങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുക എന്നിവയാണ് ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷ്യങ്ങൾ.

79. കേരളീയ കലാരൂപങ്ങളെ യുവതലമുറയ്ക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതിനും കലാകാരന്മാർക്കും കലാസംഘടനകൾക്കും പ്രോത്സാഹനവും അവസരവും നൽകുന്നതിനുമായി എല്ലാ ശനിയാഴ്ചകളിലും വൈലോപ്പിള്ളി സംസ്കൃതി ഭവനിലെ വേദി സൗജന്യമായി അനുവദിക്കുന്നത് സാംസ്കാരികരംഗത്ത് ഏറെ ശ്രദ്ധനേടിയിട്ടുള്ള കാര്യമാണെന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. കൂടാതെ പ്രശസ്തരും അല്ലാത്തവരുമായ കവികൾക്ക് ഒന്നിച്ചിരിക്കുവാനും കവിതകൾ ആലപിക്കുവാനും അവലോകനം നടത്തുന്നതിനുമായി '**കാവ്യസായാഹ്നം**' എന്ന പ്രതിമാസ പരിപാടിയും ദേശീയ തലത്തിൽ പ്രശസ്തി കൈവരിച്ച '**മുദ്രനൃത്തോത്സവവും**' വൈലോപ്പിള്ളി സംസ്കൃതി ഭവൻ നടത്തുന്ന പ്രധാന പ്രവർത്തനങ്ങളാണെന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

80. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ പദ്ധതി, പദ്ധതിയേതര ഇനങ്ങളിൽ ലഭിച്ച തുക ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക (രൂപ)**		**ചെലവഴിച്ച തുക (രൂപ)**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	60,00,000	76,50,000	60,00,000	76,50,000
2021-22	60,00,000	76,50,000	53,96,053	76,50,000
2022-23	42,25,000	58,92,000	42,25,000	58,91,500

കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ പദ്ധതി/പദ്ധതിയേതര ഇനങ്ങളിലായി അനുവദിച്ച മുഴുവൻ തുകയും ചെലവഴിച്ചതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

81. കുട്ടികളുടെ അവധിക്കാല ക്യാമ്പ്, ഗ്രാമോത്സവം, ഭാരതോത്സവം, മലയാളഭാഷാ പഠന കോഴ്സ്, നാടകക്കളരി, വൈലോപ്പിള്ളി ഫെസ്റ്റ്, വാദ്യോപകരണങ്ങളുടെ പഠന കോഴ്സ്, കേരളത്തിലെത്തുന്ന വിദേശികൾക്ക് പ്രകൃതിസൗന്ദര്യം ആസ്വദിക്കുന്നതോടൊപ്പം കേരളത്തനിമയുള്ള വിവിധ കലാരൂപങ്ങൾ കാണുവാനും കേരളത്തിന്റെ പാരമ്പര്യവും ചരിത്രവും അന്യനാട്ടുകളിൽ എത്തിക്കുവാനുമുള്ള സാംസ്കാരിക ടൂറിസം പദ്ധതി എന്നിവ വൈലോപ്പിള്ളി സംസ്കൃതി ഭവൻ വരും വർഷങ്ങളിൽ നടപ്പിലാക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന പദ്ധതികളാണെന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ആയതിനാൽ ഈ പദ്ധതികൾ ഓരോന്നും നടപ്പിലാക്കുവാൻ ബഡ്ജറ്റിൽ പ്രത്യേകമായി തുക വകയിരുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

ജവഹർ ബാലഭവൻ

82. 4 വയസ്സ് മുതൽ 16 വയസ്സുവരെയുള്ള കുട്ടികളുടെ സാംസ്കാരിക-സാഹിത്യപരമായ കഴിവുകൾ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിനായി സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിൻെറ പൂർണ്ണ നിയന്ത്രണത്തിൽ നടത്തുന്ന സ്ഥാപനമാണ് കേരള സ്റ്റേറ്റ് ജവഹർ ബാലഭവൻ. അനൗപചാരിക വിദ്യാഭ്യാസ പരിപാടികളിലൂടെ ക്രിയാത്മകമായി ചിന്തിക്കുവാനും അതിലൂടെ ആത്മധൈര്യവും, ആത്മവിശ്വാസവും, ഐക്യവും വളർത്തിയെടുക്കുവാൻ വരും തലമുറയെ പ്രാപ്തരാക്കുക എന്നതാണ് ബാലഭവനുകളുടെ പരമമായ ലക്ഷ്യം. തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, തൃശ്ശൂർ എന്നിവിടങ്ങളിലാണ് ബാലഭവനുകൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.

83. എല്ലാ വർഷവും ജൂൺ മുതൽ ഫെബ്രുവരി വരെയുള്ള മാസങ്ങളിൽ വിവിധ കലാവിഷയങ്ങളിൽ റഗുലർ ക്ലാസ്സുകൾ ബാലഭവനുകളിൽ നടന്നുവരുന്നു. 4 വയസ്സ് മുതൽ 16 വയസ്സുവരെയുള്ള കുട്ടികൾക്ക് ഈ ക്ലാസ്സുകളിൽ പ്രവേശനം നേടാമെന്നും. ഓരോ കുട്ടിക്കും അവരുടെ പ്രായത്തിനനുസരിച്ച് ഇഷ്ടമുള്ള മൂന്ന് വിഷയങ്ങൾ തെരഞ്ഞെടുത്ത് പഠിക്കുന്നതിനുള്ള സൗകര്യമുണ്ടെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

കൂടാതെ എല്ലാവർഷവും ഏപ്രിൽ-മെയ് മാസങ്ങളിൽ അവധിക്കാല ക്ലാസ്സുകൾ നടത്തിവരുന്നതായും 4 വയസ്സ് മുതൽ 6 വയസ്സുവരെയുള്ള കുട്ടികൾക്ക് അഞ്ചു വിഷയങ്ങൾ അടങ്ങുന്ന ഒരു പാക്കേജാണ് പ്രസ്തുത കാലയളവിൽ നൽകുന്നത്. കുട്ടികളുടെ വ്യക്തിത്വത്തിന്റെ സമ്പൂർണ്ണമായ വികസനം ലക്ഷ്യമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ബാലഭവനുകൾക്ക് സർക്കാർ അനുവദിക്കുന്ന ഗ്രാന്റ് വർധിപ്പിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ടെന്ന് സമിതി കരുതുന്നു. **ആയതിനാൽ ജവഹർ ബാലഭവനുകൾക്കുള്ള ഗ്രാന്റ് വിഹിതം കാലോചിതമായി വർദ്ധിപ്പിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

<u>വാസ്തുവിദ്യാ ഗുരുകുലം</u>

84. 1993 മുതൽ ആറന്മുളയിൽ പ്രവർത്തിച്ചു വരുന്ന പാരമ്പര്യവാസ്തുവിദ്യാ ചുമർചിത്ര സംരക്ഷണ കേന്ദ്രമാണ് വാസ്തുവിദ്യാ ഗുരുകുലമെന്നും, മഹത്തായ ഭാരതീയ പ്രാദേശിക വാസ്തുവിദ്യ, തനത് കേരളീയ ചുമർചിത്രകല, കേരളത്തിന്റെ പരമ്പരാഗത കരകൗശല വിസ്മയങ്ങൾ മറ്റ് അനുബന്ധ വിഷയങ്ങൾ എന്നിവയുടെ സംരക്ഷണവും പ്രചാരണവുമാണ് സ്ഥാപനത്തിന്റെ മുഖ്യ ലക്ഷ്യമെന്നും രാജ്യത്തെ പ്രധാനപ്പെട്ട പതിമൂന്ന് നോളെജ് സിസ്റ്റം സെന്ററുകളിൽ ഒന്നായി വാസ്തുവിദ്യാ ഗുരുകുലത്തെ ഭാരത സർക്കാർ വിദ്യാഭ്യാസ മന്ത്രാലയം, അംഗീകരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

85. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ വാസ്തുവിദ്യാ ഗുരുകുലത്തിന് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക**		**ചെലവഴിച്ച തുക**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	5,00,000	5,00,000	5,00,000	5,00,000
2021-22	41,25,000	10,00,000	41,22,036	9,93,579
2022-23	39,00,000		35,25,000	

കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം പരിശോധിച്ചതിൽ 2020-21, 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച തുക ഏകദേശം പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും എന്നാൽ, 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ നോൺ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ തുകയൊന്നും

അനുവദിച്ചുകിട്ടിയില്ലെന്നും കാണുന്നു. **വരും വർഷങ്ങളിൽ പദ്ധതിയേതര ഇനത്തിൽ ബഡ്ജറ്റിൽ തുക ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

86. **കേരളീയ അനുഷ്ഠാന ചിത്രകലാസമ്പ്രദായമായ ചുമർചിത്രകലയെ ദേശീയതലത്തിൽ പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതിന് ശിൽപ്പശാലകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനും ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട പാരമ്പര്യ നിർമ്മിതികൾ കേന്ദ്ര ആർക്കിയോളജിക്കൽ സർവേയുമായി ചേർന്ന് ഡോക്യുമെന്റ് ചെയ്ത് ആയവ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ ബോധവൽക്കരണ സെമിനാറുകൾ സംഘടിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

87. **വാസ്തുവിദ്യ എന്ന ശാസ്ത്രശാഖയെ ആനുകാലിക പ്രസക്തി ഉൾക്കൊണ്ട് ശാസ്ത്രീയമായ രീതിയിൽ അപഗ്രഥിച്ച് പൊതുജനങ്ങൾക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതിനായി വാസ്തുവിദ്യയും അനുബന്ധ വിഷയങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് കൂടുതൽ പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുവാൻ ആവശ്യമായ ക്രമീകരണങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

88. **സ്കൂൾ/കോളേജ് വിദ്യാർത്ഥികൾക്ക് ചുമർചിത്രകലയെക്കുറിച്ച് അവബോധം നൽകുന്നതിനായി പൊതുവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പും ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസ വകുപ്പുമായി ചേർന്ന് പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കുവാനുള്ള നടപടി സ്വീകരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

89. കേരള സർക്കാരിന്റെ റൂറൽ ആർട്ട് ഹബ്ബ് സ്കീം നടപ്പാക്കുന്നതിനുള്ള നിയുക്ത ഏജൻസിയാണ് വാസ്തുവിദ്യാഗുരുകുലം. ആയതിനാൽ, **തനത് കേരളീയ സാംസ്കാരിക പ്രധാനങ്ങളായ കരകൗശലവസ്തുക്കളുടെ പ്രചാരണവും വിപണനവും കരകൗശല കലാകാരന്മാരുടെ സുസ്ഥിരമായ ഉപജീവനമാർഗ്ഗവും ഉറപ്പാക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

മാർഗ്ഗി

90. 1971-ൽ തിരുവിതാംകൂർ കൊച്ചി ചാരിറ്റബിൾ സൊസൈറ്റീസ് നിയമപ്രകാരമാണ് തിരുവനന്തപുരത്ത് മാർഗ്ഗി സ്ഥാപിതമായത്. ഗ്രാൻറ് -ഇൻ-എയ്ഡ് സ്ഥാപനമായ മാർഗ്ഗിയിൽ പ്രധാനമായും കഥകളി, കൂത്ത്, കൂടിയാട്ടം എന്നീ കലകൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിനും പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതിനുമുള്ള പ്രവർത്തികളാണ് നടന്നുവരുന്നത്. കഥകളി വിഭാഗം പ്രവർത്തിക്കുന്നത് തിരുവനന്തപുരം കോട്ടയ്ക്കകത്തും കൂടിയാട്ടം വലിയശാല നമ്പി മഠത്തിലും ദേവസ്വം ബോർഡ് വക കെട്ടിട സമുച്ചയത്തിലുമാണ്. കെട്ടിടങ്ങൾക്കായി വാടക ഇനത്തിൽ നിശ്ചിത തുക ഈടാക്കുന്നുണ്ട്. മാർഗ്ഗിക്ക് പ്ലാൻ ഫണ്ടിൽ നിന്നാണ് വാർഷിക ഗ്രാൻറ് അനുവദിക്കുന്നതെന്നും നോൺ പ്ലാൻ വിഹിതം അനുവദിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നതും സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. മാർഗ്ഗിയുടെ തുടർന്നുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി സ്വന്തമായൊരു കെട്ടിടം അത്യാവശ്യമാണെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ, തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിൽ മാർഗ്ഗിക്ക് അനുയോജ്യമായ കെട്ടിടം അനുവദിച്ചു നൽകുന്നതിൽ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പ് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

91. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ മാർഗ്ഗിക്ക് അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	50,00,000		50,01,983	
2021-22	60,00,000		48,84,252	
2022-23	40,30,000		40,30,000	

2020-21, 2022-23 എന്നീ സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ അനുവദിച്ച തുക പൂർണ്ണമായും 2021-22-ൽ 60,00,000/- രൂപ അനുവദിച്ചതിൽ 48,84,252/- രൂപയും ചെലവഴിച്ചതായി കാണുന്നു. മാർഗ്ഗിക്ക് പ്ലാൻ ഫണ്ട് ഇനത്തിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക അതത് സാമ്പത്തിക വർഷം തന്നെ അവ വിഭാവനം ചെയ്ത പദ്ധതികൾക്കായി വിനിയോഗിക്കണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.

92. 2000 വർഷത്തിലേറെ പഴക്കമുള്ള കൂടിയാട്ടം എന്ന കേരളത്തനിമയാർന്ന ക്ഷേത്ര കലയ്ക്ക് **'മാനവരാശിയുടെ വാമൊഴി പാരമ്പര്യത്തിന്റെ അനശ്വര പൈതൃകമായി'** യുനെസ്കോയുടെ അംഗീകാരം കിട്ടിയത് മാർഗ്ഗിയുടെ ശ്രമഫലമായാണ് എന്നതിൽ സമിതി അഭിമാനിക്കുന്നു.

മലയാളം മിഷൻ

93. ലോകമെമ്പാടുമുള്ള മറുനാടൻ മലയാളികൾക്ക് മാതൃഭാഷാ പഠനത്തിന് അവസരം നൽകുവാനും മലയാളഭാഷയും സംസ്കാരവും ആഴത്തിൽ പഠിക്കുന്നതിനുമായി 2009-ൽ ആവിഷ്കരിച്ച ഒരു പദ്ധതിയാണ് **മലയാളം മിഷൻ.** 'എവിടെയെല്ലാം മലയാളികളുണ്ടോ അവിടെയെല്ലാം മലയാളം' എന്ന മഹത്തായ ലക്ഷ്യവും മുദ്രാവാക്യവുമായാണ് മലയാളം മിഷൻ അതിന്റെ പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. കണിക്കൊന്ന (സർട്ടിഫിക്കറ്റ് കോഴ്സ്), ആമ്പൽ (ഹയർ ഡിപ്ലോമ കോഴ്സ്), നീലക്കുറിഞ്ഞി (സീനിയർ ഡിപ്ലോമ കോഴ്സ്) എന്നീ കോഴ്സുകൾ അടങ്ങുന്ന പാഠ്യപദ്ധതി മലയാളം മിഷനു വേണ്ടി രൂപീകരിക്കുകയും നീലക്കുറിഞ്ഞി കോഴ്സ് വിജയകരമായി പൂർത്തിയാക്കുന്ന പഠിതാവിന് കേരള പാഠാവലിയുടെ പത്താം തരം തുല്യതയുള്ള സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നൽകുന്നതുമാണെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

94. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിലെ മലയാളം മിഷന്റെ ബഡ്ജറ്റ് വിഹിത വിനിയോഗം സംബന്ധിച്ച വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	2,68,16,000	39,76,000	2,38,33,101	38,59,889
2021-22	1,75,00,000	43,76,000	1,70,36,840	32,70,582
2022-23	1,46,00,000	49,34,000	1,46,00,000	36,93,760

കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ പദ്ധതി/പദ്ധതിയേതര ഇനങ്ങളിലായി അനുവദിച്ച തുകയുടെ മുക്കാൽ ഭാഗവും ചെലവഴിച്ചതായി സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു.

95. 30 രാജ്യങ്ങളിലായി 30,327 പഠിതാക്കളുള്ള മലയാളം മിഷൻ ആയതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അതാത് സ്ഥലങ്ങളിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന പഠനകേന്ദ്രങ്ങൾ മുഖേനയാണ് നടത്തുന്നതെന്നും, പഠനകേന്ദ്രങ്ങൾ അടിസ്ഥാന യൂണിറ്റായും, മേഖല, ചാപ്റ്റർ എന്നിവ ഉപരി ഘടകങ്ങളുമായിട്ടാണ് സംഘാടനം നടക്കുന്നതെന്നും ഇതിനായി പ്രത്യേക പരിശീലനം കൊടുത്തിട്ടുള്ള അധ്യാപകരെയാണ് പഠന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നതെന്നും സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. ലോകത്തെവിടെ നിന്നും ആർക്കും ഓൺലൈനായി മലയാളം പഠിക്കുന്നതിന് സഹായിക്കുന്നതിനായി **ഭൂമി മലയാളം** മാസ്സീവ് ഓപ്പൺ ഓൺലൈൻ കോഴ്സ് ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ളതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

96. **ആധുനിക സാങ്കേതിക വിദ്യയ്ക്കൊപ്പം സഞ്ചരിക്കുന്നതിന് മലയാള ഭാഷയെ സജ്ജമാക്കുന്നതിൽ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന മികവിന് മലയാളം മിഷൻ ഏർപ്പെടുത്തിയ പുരസ്കാരമാണ് മലയാള ഭാഷാ പ്രതിഭാപുരസ്കാരം. 50,000 രൂപയും ഫലകവും പ്രശസ്തി പത്രവുമാണ് നിലവിലെ പുരസ്കാരം. ആയതിൽ പുരസ്കാര തുക കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിക്കണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

97. കോഴ്സുകൾ നടത്തി വിജയികൾക്ക് സർട്ടിഫിക്കറ്റുകൾ നൽകുന്നതിലുപരി യായി കോഴ്സുകൾ നടത്തുന്ന ഇതേ പഠനകേന്ദ്രവും സാംസ്കാരിക കേന്ദ്രമായി വികസിപ്പിക്കുന്നതിന് ആവശ്യമായ മറ്റ് പദ്ധതികളും മലയാള മിഷൻ ആസൂത്രണം ചെയ്തുവരുന്നതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. അപ്രകാരം പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുമ്പോൾ **തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്ന പഠനകേന്ദ്രങ്ങളിൽ ലൈബ്രറി സ്ഥാപിക്കുക, സ്കൂളുകളിലും കോളേജുകളിലും സാഹിത്യ മത്സരങ്ങൾ സംഘടിപ്പിക്കുക തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ജനശ്രദ്ധ ആകർഷിക്കുന്ന തരത്തിൽ നടത്തുന്നതിൽ മലയാളം മിഷൻ വേണ്ട ശ്രദ്ധ ചെലുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

<u>മഹാകവി മോയിൻകുട്ടി വൈദ്യർ മാപ്പിള കലാഅക്കാദമി</u>

98. 1999-മുതൽ മലപ്പുറം ജില്ലയിലെ കൊണ്ടോട്ടിയിൽ പ്രവർത്തിച്ച് വരുന്ന മഹാകവി മോയിൻകുട്ടി വൈദ്യർ സ്മാരകത്തെ 2013-ൽ മാപ്പിള കലാ അക്കാദമിയായി ഉയർത്തിയിട്ടുണ്ടെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. പരമ്പരാഗത മാപ്പിള സംസ്കാരത്തെയും കലകളെയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയാണ് ഈ അക്കാദമി സ്ഥാപിച്ചത്.

99. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ മോയിൻകുട്ടി വൈദ്യർ മാപ്പിള കലാഅക്കാദമി അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	അനുവദിച്ച തുക		ചെലവഴിച്ച തുക	
	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ	പ്ലാൻ	നോൺ പ്ലാൻ
2020-21	5,00,000	52,40,000	5,00,000	32,92,926
2021-22	2,50,000	2,50,000	2,21,000	25,00,000
2022-23	4,50,000	18,75,000	2,31,390	18,75,000

2020-21 സാമ്പത്തിക വർഷം പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുക പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും നോൺ പ്ലാൻ ഇനത്തിൽ അനുവദിച്ച തുകയുടെ 63 % മാത്രമേ ചെലവഴിച്ചതായി കാണുന്നുള്ളൂ. 2021-22 സാമ്പത്തിക വർഷത്തിൽ അനുവദിച്ച തുക ഏകദേശം പൂർണ്ണമായും, 2022-23 വർഷത്തെ പദ്ധതി വിഹിതം പകുതിയോളവുമാണ് ചെലവഴിച്ചതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ വരും വർഷങ്ങളിൽ മഹാകവി മോയിൻകുട്ടി വൈദ്യർ മാപ്പിള കലാഅക്കാദമിക്ക് ബഡ്ജറ്റിൽ അനുവദിക്കുന്ന തുക മുഴുവനായും ചെലവഴിക്കുന്നതിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ പുലർത്തണമെന്ന് സമിതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നു.**

100. **മലബാറിന്റെ സംസ്കാരത്തിന്റെയും സാമൂഹിക ജീവിതത്തിന്റെയും അമൂല്യമായ ഘടകങ്ങൾ ഉയർത്തിക്കാട്ടുന്ന ഒരു മ്യൂസിയം സ്ഥാപിക്കുക, മാപ്പിള സംസ്കാരത്തിന്റെയും കലകളുടെയും സാഹിത്യത്തിന്റെയും വിവിധ**

മേഖലകൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു ആർട്ട് ഗ്യാലറി സ്ഥാപിക്കുക എന്നിവ മോയിൻകുട്ടി വൈദ്യർ മാപ്പിള കലാഅക്കാദമിയിൽ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന പദ്ധതികളാണെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. ആയതിനാൽ വിഭാവനം ചെയ്ത പദ്ധതികൾ കാലവിളംബം കൂടാതെ നടപ്പിലാക്കുവാൻ വകുപ്പ് അടിയന്തര നടപടികൾ കൈക്കൊള്ളണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.

<u>ഗുരു ഗോപിനാഥ് നടനഗ്രാമം</u>

101. നാട്യരംഗത്തെ കുലപതിയായ ഗുരു ഗോപിനാഥിന്റെ സ്മരണാർത്ഥം 1995-ൽ വട്ടിയൂർക്കാവിൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ഒരു കലാസ്ഥാപനമാണ് ഗുരു ഗോപിനാഥ് നടനഗ്രാമം. സംഗീതം, നൃത്തം, വാദ്യസംഗീതം തുടങ്ങിയ കലാരൂപങ്ങൾക്ക് മികച്ച ശിക്ഷണം ഒരു കുടക്കീഴിൽ ലഭ്യമാക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെയാണ് നടനഗ്രാമം സ്ഥാപിതമായതെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

102. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ ഗുരു ഗോപിനാഥ് നടനഗ്രാമത്തിനായി അനുവദിച്ച തുക, ചെലവഴിച്ച തുക എന്നിവയുടെ വിശദാംശം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

സാമ്പത്തിക വർഷം	**അനുവദിച്ച തുക (രൂപ)**		**ചെലവഴിച്ച തുക (രൂപ)**	
	പ്ലാൻ	**നോൺ പ്ലാൻ**	**പ്ലാൻ**	**നോൺ പ്ലാൻ**
2020-21	35,00,000	50,00,000	35,00,000	50,00,000
2021-22	35,00,000	50,00,000	34,08,510	49,91,939
2022-23	30,40,000	25,00,000	30,00,000	25,00,000

അനുവദിച്ച തുക മുഴുവനും അതത് സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ തന്നെ ഏറെക്കുറെ പൂർണ്ണമായും ചെലവഴിച്ചിട്ടുള്ളതായി സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു.

103. കേരള നടനമുൾപ്പെടെയുള്ള നൃത്തയിനങ്ങളുടെ പരിശീലനവും പ്രചരണവുമാണ് നടനഗ്രാമത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പ്രധാനം. നാട്യോത്സവം, പ്രതിമാസ നൃത്തപരിപാടികൾ, മറ്റു സംസ്ഥാനങ്ങളിലെ പാരമ്പര്യ നൃത്തമുൾപ്പെടെയുള്ള കലാരൂപങ്ങളുടെ അവതരണം, കേരള നടനം ശിൽപശാല, നൃത്തസംബന്ധിയായ

സെമിനാറുകൾ, ചർച്ചകൾ എന്നിവ സംഘടിപ്പിക്കുക, ശാസ്ത്രീയ സംഗീതം, വാദ്യോപകരണങ്ങൾ, ഓട്ടൻതുള്ളൽ എന്നിവയിൽ പരിശീലനം നൽകുക തുടങ്ങിയ പ്രവർത്തനങ്ങളും ഈ കലാലയം നടത്തിവരുന്നു.

104. ഈ നടനഗ്രാമത്തിൽ കേരളത്തിന്റെ പല ജില്ലകളിൽ നിന്നും കേരള നടനം പരിശീലിക്കുന്നതിനായി ധാരാളം വിദ്യാർത്ഥികൾ എത്തിച്ചേരുന്നുണ്ടെന്നും അവരുടെ പരിശീലനത്തിനുള്ള ക്ലാസ്സ് മുറികൾ, താമസത്തിനുള്ള ഹോസ്റ്റൽ/ഡോർമെട്രികൾ എന്നിവയുടെ അഭാവം കാരണം വിദ്യാർത്ഥികൾ ഏറെ ബുദ്ധിമുട്ടുന്നുണ്ടെന്ന് സമിതി മനസ്സിലാക്കുന്നു. **ആയതിനാൽ, സ്ഥാപനത്തിന്റെ സുഗമമായ നടത്തിപ്പിന് കലാപരിശീലന വിഭാഗങ്ങൾ കൂടുതൽ ഊർജ്ജസ്വലതയോടെ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളതിനാൽ അതിനാവശ്യമായ അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങളും മറ്റ് അനുബന്ധ സജ്ജീകരണങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തണമെന്ന് സമിതി ശിപാർശ ചെയ്യുന്നു.**

105. നമ്മുടെ നാടിന്റെ സാംസ്കാരിക സത്തയും വർണ്ണവൈവിദ്ധ്യവും തിരിച്ചറിഞ്ഞ് അതിനെ സംരക്ഷിക്കുകയും, പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ സാംസ്കാരികകാര്യവകുപ്പ് സുപ്രധാന പങ്കാണ് വഹിക്കുന്നത് എന്ന് സമിതി നിരീക്ഷിക്കുന്നു. നാടിന്റെ സാംസ്കാരിക സ്പന്ദനങ്ങൾ സജീവമായി നിലനിർത്തുവാൻ വകുപ്പ് നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ ശ്ലാഘനീയമാണ്. രാജ്യത്തിനകത്തും പുറത്തും കേരളത്തിന്റെ പരമ്പരാഗതവും സമകാലികവുമായ കലാരൂപങ്ങളുടെ സാംസ്കാരിക പൈതൃകവും സവിശേഷതയും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനും പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിനും, വിവിധ സാംസ്കാരിക സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും, അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുന്നതിനും അവരെ മുന്നോട്ട് നയിക്കുന്നതിനും അവർക്ക് സമയബന്ധിതമായി സഹായവും മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശവും

നൽകുന്നതിനും സാംസ്കാരികകാര്യ വകുപ്പിനും വകുപ്പിന് കീഴിലുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും കഴിയട്ടെ എന്ന് സമിതി പ്രത്യാശിക്കുന്നു.

കെ. കെ. ശൈലജ ടീച്ചർ,
അദ്ധ്യക്ഷ,
എസ്റ്റിമേറ്റ്സ് കമ്മിറ്റി.

തിരുവനന്തപുരം,
2024 ഫെബ്രുവരി 15.